महालेखापरीक्षकको

वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

२०७७

के.आई.सिंह गाउँपालिका

डोटी ।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General

प्रदेश नं.५,कर्णाली र ... लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

Phone : 4258174
4266034
4255707
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu
Nepal

महालेखा परीक्षकको कार्यालय
नेपाल
२०१६

पत्र संख्या:२०७६/७७
च.नं ४६७

मिति: २०७७/३/२४

श्री अध्यक्षज्यू,

के.आई.सिंह गाउँपालिका, डोटी ।

विषय: लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस कार्यापालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ बमोजिम कारबाहीको लागि अनुरोध छ ।

(चन्द्रकान्त भण्डारी)

नायव महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको भनाई

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीयतहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यको आधारमा महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को आर्थिक कारोवारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

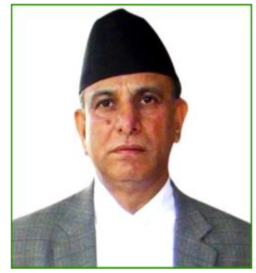

(टंकमणि शर्मा, दंगाल)
महालेखापरीक्षक

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीयतह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसंग सम्बन्धित ऐन नियम समेतको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरुमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । त्यसैगरी स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भए पश्चात जारी प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका बिषयहरु मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरेर राय सहितको अन्तिम प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितव्ययिता, दक्षता र प्रभावकारिता हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शिता प्रवर्द्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः स्थानीय तहमा प्राप्त हुने अनुदान, आन्तरिक आय र राजश्व बाँडफाँडको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आयतर्फ संकलन न्यून रहेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अवण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, बर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, अत्यधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, वितरणमुखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रवृति देखिएका छन । त्यसैगरी विकास निर्माण तर्फ योजना प्राथमिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरु समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिए बमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दिगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालिन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन । स्थानीयतहको आन्तरिक व्यवस्थापन तर्फ आवश्यक सीपयुक्त जनशक्तिको कमी रहेको, सेवाप्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, श्रोत साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, संचालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, लेखांकन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ । गतविगतमा लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका व्यहोराहरु सुधार तथा बेरुजू उपर अपेक्षित रुपमा आवश्यक कारवाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको वावजुद यथासम्भब स्थानीयतहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भै लेखापरीक्षण गर्ने प्रयास गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीयतहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरुसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार हुने, भौतिक पूर्वाधार र सेवाप्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरु सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

२०७७ आषाढ २४ गते ।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

Office of the Auditor General

प्रदेश नं.५,कर्णाली र सुदूरपश्चिम ... लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय

महालेखा परीक्षकको कार्यालय
नेपाल
२०१६

Phone : 4258174
4266034
4255707
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाण्डौं, नेपाल
Babar Mahal, Kathmandu
Nepal

पत्र संख्या:२०७६/७७
च.नं ४७६

मिति: २०७७/३/२४

श्री अध्यक्षज्यू,
के.आई.सिंह गाउँपालिका, डोटी ।

विषय: लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

कैफियत सहितको राय

हामीले के.आई.सिंह गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को बित्तीय विवरण र त्यससगं सम्बन्धित अन्य बिबरण तथा लेखा टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७६ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को बित्तियविवरण र त्यससगं सम्बन्धित अन्य बिबरणले स्थानीयतहसगं सम्बन्धित प्रचलित कानून बमोजिम सारभूत रुपमा सहि तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको रायव्यक्तगर्ने आधार

१. पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्बजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा प्रयोग गरी बित्तियबिबरण तयार गरेको छैन ।

२. लेखापरीक्षणबाट रु.१ करोड २४ लाख २३ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुलगर्नुपर्ने रु. ५४ लाख २५ हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.९ लाख ३५ हजार नियमितगर्नुपर्ने रु. ५० लाख ६३ हजार पेश्की बाँकी रु.१० लाख रहेको छ ।

३. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा मिति २०७६।९।४ मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्रतिक्रिया पेस हुन नआएकोले उक्त दफा प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुका व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पाना ३८(अठ्तीस) यसैसाथ संलग्न छ ।

४.	आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकीन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षण सगं सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसगं हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले काम गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरु हाम्रो राय व्यक्तगर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखाउत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तिका कारण वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । गाउँ कार्यपालिका, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ति समेतका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनि उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्यस्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसंग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ति पत्ता लगाउन सक्ने निश्चितता भने हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विशेष वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तिलाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

२०७८/१२/२८

(चन्द्रकान्त भण्डारी)

नायव महालेखापरीक्षक

के.आई.सिंह गाउँपालिका

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

२०७५।७६

परिचयः स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न र स्थानीय सरकारको संचालन गर्ने उद्धेश्यले के.आई.सिह गांउपालीकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले संचालन गर्ने हरेक कार्यमा सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रर्वद्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका हरेक काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई लाभको वितरणमा सुलभ र गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्नु हो । यो गाउपालिका अर्न्तगत ७ वडा रहेको ३९ सभा सदस्य १२६.७० व.की.मी. क्षेत्रफल, २०८३६ जनसंख्या र सात नंम्वर प्रदेशमा अवस्थित छ ।

स्थानीय संचित कोषः– आर्थिक वर्ष २०७५।७६ स्थानीय संचित कोष आय व्यय हिसाबको संक्षिप्त अवस्था निम्न बमोजिम रहेको छ:

सि.नं.	आयतर्फ			सि.नं.	व्ययतर्फ		
	विवरण	रकम	रकम		विवरण	रकम	रकम
१	**गत वर्षको जिम्मेवारी**		२४३५४७६६.१०	१	**चालु खर्च**	१३४७५६६६२.४५	१३४७५६६६२.४५
	क) नगद		०	२	**पूँजीगत खर्च**	१३१४१३५७९.३२	१३१४१३५७९.३२
	ख) बैंक	२४३५४७६६.१०	०	३	**वित्तीय व्यवस्था भुक्तानी**		
२	**राजस्व (आन्तरिक आय)**		५५५२०३८५.०२		क) ऋण भुक्तानी		
	क) आन्तरिक राजस्व	२७४१६३१.६४	०		ख) ब्याज भुक्तानी		
	ख) राजस्व बाँडफाँड	५२७७८७५३.३८	०		ग) अन्य भुक्तानी		
	ग) अन्य आय		०	४	**लगानी**		
३	**वित्तीय हस्तान्तरण(सघं)**		१७९२५९९४७.००		ऋण लगानी		
	क)वित्तीय समानीकरण अनुदान	७६९००००.००	०		शेयर लगानी		
	ख) सशर्त अनुदान	१०२३५९९४७.००	०		अन्य लगानी		
	ग) समपूरक अनुदान		०	५	**धरौटी फिर्ता**		
	घ) विशेष अनुदान		०	६	**कोष खर्च**		
४	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान**		११९१८५७६.००	७	**मौज्दात**		४८८३४३२.३५
	क)वित्तीय समानीकरण अनुदान	६७३००००.००	०		क) नगद मौज्दात		
	ख) सशर्त अनुदान	१०६५०००.००	०		ख) बैंक मौज्दात	४८८३४३२.३५	
	ग) समपूरक अनुदान	०.००	०	८	**धरौटी मौज्दात**	८०२७९६.००	८०२७९६.००
	घ) विशेष अनुदान	४१२३५७६.००	०				
५	**अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त**		०				
६	**वित्तीय व्यवस्था प्राप्ति**		०				
	क) ऋण प्राप्ति		०				
	ख) साँवा प्राप्ति		०				
	ग) ब्याज प्राप्ति		०				
	घ) अन्य प्राप्ति		०				
६	**विभिन्न कोषतर्फको आय**		०				
८	**जनसहभागिता (नगद)**		०				
९	**विषयगत निकायबाट प्राप्त रकम**		०				
१०	**धरौटी आय**	८०२७९६.००	८०२७९६.००				
११	**लगानीको साँवा फिर्ता**		०				
१२	**अन्य विविध आय**		०				
	जम्मा		**२७१८५६४७०.१२**		**जम्मा**		**२७१८५६४७०.१२**

कार्यालयको नाम : के आई.सिंह गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, डोटी । **आ.व.२०७५।७६**

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	स्थानीय तह सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई आषाढ १० गतेभित्र सभामा पेश गर्नुपर्ने, १५ दिनभित्र छलफल सम्पन्न गरी आषाढ मसान्तभित्र नै पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार २०७५ आषाढ मसान्तभित्र बजेट गाउँ सभाबाट पारित भएको छ । गाउँपालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार देहायका शीर्षकहरुमा सशर्त अनुदानबाट प्राप्त रकममध्ये खर्च गर्न बाँकी रहेको रु.९७,४१,१२३। फ्रिज भएको संघीय सञ्चित कोषमा २०७६।३।३१ मा दाखिला गरेको छ । लेखापरीक्षणमा पेश भएको श्रेस्ता तथा आर्थिक कारोबारहरुको जोखिम विश्लेषण, लेखापरीक्षण नीति मापदण्ड, व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, व्यावसायिक लेखापरीक्षणका असल अभ्यासको आधारमा तयार गरीएको स्वीकृत लेखापरीक्षण योजना, कार्यक्रम र लेखापरीक्षणको विधि अनुसार लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी लेखापरीक्षणको निष्कर्ष सहित प्रतिवेदन जारी गर्नु हो भने आर्थिक कारोबार र वित्तीय विवरणको शुद्दताको जिम्मेवारी व्यवस्थापन पक्षको रहेको छ । उक्त आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी देखिएका व्यहोराहरु उपर मिति २०७६/८/३० मा व्यवस्थापनसँग छलफल गरी कायम भएका व्यहोराहरु निम्न अनुसार छन्:	
	लेखापरीक्षणको क्रममा रु.३७,८००। असुल भई दाखिला भएको छ ।	
	बित्तिय लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
१.	**आर्थिक विवरण :** स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ को नियम १९ अनुसार गाउँपालिकाको लेखा दोहोरो श्रेस्ता प्रणालीको सिद्धान्तमा आधारित प्रोदभावी लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले सो अनुसार लेखा राखेको देखिएन । यसरी तयार गरिएका आर्थिक विवरणले वास्तविक आय र खर्चको स्थिति देखाउदैन भने शीर्षकगत खचंको स्थिति समेत मुल्यांकन गर्न सकिने स्थिति देखिएन ।	
२.	**बैंक हिसाब :** गाउँपालिकाको खाता हिसाब र बैंक हिसाब एक आपसमा भिडान हुनुपर्दछ । गाउँपालिकाको आयव्यय विवरण अनुसार (स्रेस्ताअनुसार) आषाढ मसान्तको मौज्दात रु. ४८,८३,४३२.३५ देखिएको छ, । गाउँपालिकाको मिति २०७६।३।३१ को बैंक स्टेटमेन्ट पेश नभएकोले बैंक हिसाव र स्रेस्ताको हिसाब भिडान गर्न सकिएन । तसर्थ २०७६ आषाढ मसान्तको बैंक स्टेटमेन्ट पेश हुनुपर्ने साथै बैंक हिसाब मिलान विवरण समेत तयार गरी पेश हुनुपर्दछ ।	

<table>
<tr><th>दफा नं.</th><th>भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा</th><th>बेरुजू रकम</th></tr>
<tr><td>३.</td><td>वित्तीय विवरण : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा गाउँपालिकाकले प्रत्येक वर्ष साउन एक गते देखि आगामि वर्षको असार मसान्तसम्म्को अवधिलाई आर्थिक वर्ष कायम गरी आय र व्ययको हिसाव राख्नुपर्दछ । साथै गाउँपालिकाले सोही ऐनको दफा ६९ मा तोकीय अनुसार आफ्नो आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यबस्था छ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन्:
● लेखापरीक्षणका क्रममा बैंक नगदी किताब अद्यावधिक नरहेको, पेश्की खाता नराखेकोले कार्यालयले पेश गरेको आय-व्यय विवरण यथार्थ मान्न सकिएन ।
● बैंक हिसाब समायोजनको विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।

त्यसैले तोकिए बमोजिमका वित्तीय विवरणहरु अद्यावधिक गरी आय र व्ययको वास्तविक स्थिति देखिने गरी आय व्ययको लेखांकन गर्नुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>४.</td><td>बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाः स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६७ मा गाउँपालिकाले ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत कार्यक्रम र कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिन कार्यक्रमको आपसि तादम्यता तथा परिपुरकता मिलाउने व्यवस्था छ । तर गाउँपालिकाले उक्त समिति गठन गरेको पाईएन । त्यसैले कानून बमोजिम समितिको गठन गरी गाउंपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, विषयक्षेत्रगत कार्यक्रम र कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिन कार्यक्रमको आपसि तादम्यता तथा परिपुरकता मिलाउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>५.</td><td>क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थितिः मिति २०७५/३/३१ मा गाउँसभाबाट पारित क्षेत्रगत कार्यक्रम र बजेट खर्च स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छः
<table>
<tr><th>क्र.स.</th><th>क्षेत्र</th><th>बजेट</th><th>खर्च</th><th>खर्च प्रतिशत (जम्मा खर्चको तुलनामा)</th></tr>
<tr><td>१</td><td>आर्थिक विकास</td><td>१,४५,५०,०००।०</td><td>१,३६,७०,०००।०</td><td>५.५४</td></tr>
<tr><td>२</td><td>पुर्वाधार विकास</td><td>४,०६,४२,०००।०</td><td>३,९८,२०,०००।०</td><td>१६.१४</td></tr>
<tr><td>३</td><td>सामाजिक विकास</td><td>४,२०,८२,०००।०</td><td>४,१५,५०,०००।०</td><td>१६.६४</td></tr>
<tr><td>४</td><td>वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन</td><td>१५,५०,०००।०</td><td>१४,००,०००।०</td><td>०.५७</td></tr>
<tr><td>५</td><td>संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन</td><td>१९,२३,०००।०</td><td>१८,२५,०००।०</td><td>०.७४</td></tr>
<tr><td>६</td><td>अन्य समपुरक</td><td>१५,०२,२०,०००।०</td><td>१४,८५,२०,०००।०</td><td>६०.१८</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td></td><td>२५,०९,६७,०००।०</td><td>२४,६७,८५,०००।०</td><td></td></tr>
</table>

उपरोक्त विवरण अनुसार गाउँसभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सबैभन्दा बढी १६.६४ प्रतिशत र घटीमा</td><td></td></tr>
</table>

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	०.५७ प्रतिशत रहेको छ । अन्य समपुरक अनुदान अर्न्तगतका सवै कार्यक्रम ६०.१८ संचालन भएको देखियो ।	
६.	**पूर्वाधार तर्फको क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति :** गाउँ सभाबाट पारित वित्तीय समानीकरण पूर्वाधार तर्फको क्षेत्रगत कार्यक्रम र बजेट व्यवस्थापनको स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ:	

क्र.स.	क्षेत्र	बजेट	खर्च	खर्च % (कुल पूर्वाधार बजेट खर्चको तुलनामा)
१	सडक	२,४२,४८,०००।०	२२८०५०००	२५.९६
२	खानेपानी	१,२४,३४,०००।०	१११२५०००	१२.६६
३	सिंचाई	२,१४,६४,०००।०	२०५२९०००	२३.३६
४	भु-क्षय तथा ढल	२१,६१,०००।०	२०३५०००	२.३२
५	विद्यालय भवन तथा शौचालय	४८,७२,०००।०	४८४७०००	५.५२
८	अन्य	३,४७,७२,०००।०	२६५१८०००	३०.१८
		जम्मा	८७८५९०००/-	

उपरोक्त विवरण अनुसार गाउँपालिकाले भौतिक पूर्वाधार तर्फको बजेटबाट सार्वजनिक सडक निर्माण र भुक्षय नियन्त्रणमा क्रमशः २५.९६%, २.३२%, बजेट खर्च गरेकोले स्वीकृत लक्ष्य अनुसार प्रगति हुन सकेको छैन ।

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
७.	**आयको अनुमानः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले गाउँपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रु.४५ लाख आय प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा रु.२७४१६३१।६४ लाख हजार अर्थात अनुमान भन्दा ३९.१० प्रतिशत घटी आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ ।	
८.	**आन्तरिक आयः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले गाउँपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७५।७६ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।	

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
२३०७९९७१५/-	२७४१६३१।६४	१.१९

उपरोक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १.१९ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले गाउँपालिकाको आन्तरिक आय संकलनको दायरालाई फराकिलो

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
९.	**आयव्ययको लेखा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२(२) मा गाउँपालिकाले नेपाल सरकारले निर्धारण गरेबमोजिमको आय र व्ययको वर्गिकरण तथा खर्च शीर्षकसम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले यो वर्ष एकल खाता कोष प्रणालीबाट सञ्चालन गरी भुक्तानी गर्नुपर्ने सामाजिक सुरक्षा भत्ता, बहुक्षेत्रीय पोषण, स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रमको बजेट स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा जम्मा गरेर खर्च गरेको, चालु र पूँजीगत खर्च शीर्षकको विनियोजन तथा नेपाल सरकारको आय तथा व्यय शीर्षकको शीर्षकगत लेखाङ्कन पालना स्थिति कमजोर रहेको, योजनागत खाता अद्यावधिक हुन नसकेको देखिन्छ । कार्यालयले तोकिएको विनियोजन तथा खर्च प्रणाली अवलम्बन गर्दै आय तथा व्ययको शीर्षकगत परिपालनामा विशेष ध्यान दिनुपर्दछ ।	
१०.	**मध्यकालिन खर्च संरचना :** अन्तर–सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ मा स्थानीय तहले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आ–आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रका विषयहरुमा हुने सार्वजनिक खर्चको अनुमानित विवरण तयार गर्दा आगामी तीन वर्षमा हुने खर्चको प्रक्षेपणसहीत मध्यकालिन खर्चको संरचना तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ । गाउँपालिकाले सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने मध्यमकालिन खर्च संरचना कार्यान्वयनमा ल्याएको छैन । स्रोतको बितरणमुखी प्रवृत्तिलाई नियन्त्रण गर्न, स्रोतसाधनलाई प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह गर्न तथा योजनाहरुलाई लागतलाभ विश्लेषण गरी लागतप्रभावी बनाउन मध्यकालिन खर्च संरचनालाई कार्यान्वयन गर्न कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ ।	
११.	**बजेट सीमा निर्धारण समिति :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६(१) बमोजिम गाउँपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, साधनको सन्तुलित वितरणको खाका, बजेटको कूल सीमा, बजेटको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषयक्षेत्रगत बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन तय गर्नुपर्ने जस्ता कार्यहरु फाल्गुन महिनाभित्र सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने र बजेट प्रक्षेपण गर्दा आगामी आर्थिक वर्षपछिको थप दुई वर्षको समेत प्रक्षेपण तयार गर्नुका साथै तयार भएको आगामी आर्थिक वर्षको बजेट सीमा प्रमूख प्रशासकीय अधिकृतले चैत्र १५ गतेभित्र गाउँपालिकाका विषयगत शाखा तथा वडा समितिलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोमा गाउँपालिकाले समितिको गठन गरेको छैन । ऐनमा व्यवस्था भएअनुसार बजेट सीमालगायतका क्षेत्रगत बिषय	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	समेटी बजेट प्रक्षेपण सम्बन्धी नियम तथा कार्यविधिको तर्जुमा एवं सोको पालनामा सम्बन्धित पदाधिकारीको ध्यान जानुपर्दछ ।	
१२.	**बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको व्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
	नियमितताको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
१३.	**आन्तरिक नियन्त्रण :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमित र दक्षतापुर्ण ढंगबाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनिय बनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृती अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ । यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन्: • गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागू गरेको छैन । • गाउँपालिकामा समयोजन भई आएका साविकका गा.वि.स. र विषयगत कार्यालयबाट हस्तान्तरण भई आएका जिन्सीको अवस्था देखिने गरी विवरण तयार गरेको छैन । • गाउँपालिकाको वडा कार्यालय र विषगत शाखामा छुट्टा छुट्टै जिन्सी खाता राखेको र जिन्सी सामानको एकीकृत विवरण समेत नबनेको, • गाउँपालिकाको मूल जिन्सी खातामा सबै जिन्सी सामानको आम्दानी नजनाई वडागत रुपमा जिन्सी खाता तयार गरेबाट जिन्सी सामान एकिन गर्न तथा अभिलेख राख्न कठिन हुने देखिएको । • कतिपय कारोबारहरु मूल्य अभिवृद्धि कर बेगरका फर्मसँग गरेको । • गाउँपालिका क्षेत्र भित्र भ्रमण गर्दा भ्रमण प्रतिवेदन बेगर अनुगमन तथा दैनिक भ्रमण भत्ता खर्च लेख्ने गरेको । • विषयगत क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रम समेत बैठक भत्ता, भ्रमण भत्ता, तालिम, गोष्ठी तर्फ केन्द्रीत भई वितरणमुखी मात्र देखिएको ।	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	• सार्वजनिक खरिद नियमावली बमोजिम कार्यालयले खरिद गुरु योजना तथा वार्षिक खरिद योजना तयार गाडी खरिद कारबाही संचालन गरेको । • गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिम Sub-National Tresury Regulatory Application (SUTRA) प्रयोग गरी लेखा राख्नुपर्नेमा सो गरेको छैन । • महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट जारी एकीकृत आर्थिक संकेत तथा वर्गीकरण र व्याख्या अनुसार एकीकृत आर्थिक संकेत प्रयोग गरेको छैन । • विगत वर्षको बेरुजु लगत अद्यावधिक गरेको छैन । • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम श्रोत नक्सांकन वा गाउँपालिकाको प्रोफाईल तयार गरेको छैन । अतः तोकिए बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी र विश्वसनीय बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	
१४.	**आन्तरिक लेखापरीक्षण:** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ र ७८ अनुसार कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने र आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश भएका बेरुजु अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु अगावै नियमित गराउनु पर्ने नियमित गराई वा प्रमाण पेश गर्नुपर्नेमा प्रमाण पेश गरी वा असुल उपर गर्नु पर्ने असुल उपर गरी बेरुजु लगत कट्टा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले आ.व.२०७५।७६ को आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएकोमा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश भएको वेरुजुको प्रभावकारी कारवाही गरेको छैन । ऐनमा भएको व्यबस्था कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	
१५.	**आ.ले.प.शाखा :** प्रत्येक स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक कारोवार, आन्तरिक जाच एवं आर्थिक कार्य प्रणाली प्रभावकारी र व्यवस्थित गराउन आन्तिरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गर्नुपर्ने व्यबस्था भएपनि आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन भएको छैन । आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठनको अभावमा आर्थिक कारोवार अव्यवस्थित भई वित्तीय जोखिम वढ्ने संभावना रहन्छ । तसर्थ यस गाउँपालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गरी आर्थिक कारोवारको यथार्थता एवं वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।	
१६.	**बरबुझारथ :** मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम गाउँपालिका तथा गाउँपालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समिति तथा गाउँपालिकाको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको गाउँपालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	गाउँपालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख गाउँपालिकाले एकिन गरी अध्यावधिक गाउँकोले गाउँपालिकाले उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	
१७.	**सम्पत्ति हस्तान्तरण :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख त्यसरी कायम भएका गाउँपालिका वा गाउँपालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुने व्यवस्था छ । यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्त भित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत तयार गाउँको, कम्प्युटर, ल्यापटप, प्रिन्टर, मोबाईल फोन सेट र अन्य फर्निचर जस्ता मूल्यवान समानहरु जिम्मेवारी सार्ने गरेको पाईएन । यसरी जिन्सी मालसामानको आम्दानी नजनाउँदा जिन्सी मालसामानहरु हराउन, हिनामिना हुन सक्ने हुँदा खरिद गरिएका मालसामानहरुको प्रकृति अनुसार सम्बन्धित जिन्सी खातामा आम्दानी जनाई जिन्सी खाता अद्याबधिक गर्नुपर्दछ ।	
१८.	**कल्याण कोष** :स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा९१ वमोजिम स्थानीय तहले स्थानीय सेवाका कर्मचारीले निजको सेवाशर्त तथा कानून वमोजिम अवकास हुँदा प्राप्त गर्ने योगदानमा आधारित उपादान, औषधिउपचार लगायतका सुविधा उपलब्ध गराउन अवकास कोषको स्थापना गर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहले कार्यालयलाई कर्मचारी कल्याण कोषको लागि आवश्यक पर्ने रकम जम्मा गरेको देखिएन । तसर्थ कानूनको परीपालना गर्नु पर्दछ ।	
१९.	**तलबी प्रतिबेदन :** स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय तहअन्तर्गतका कर्मचारीहरुको बार्षिक तलबी प्रतिबेदन आन्तरीक लेखापरीक्षकबाट पारित गराई तलब खर्च लेख्नुपर्नेमा कार्यालयले पालिका अन्तरर्गतका(विषयगत बाहेक) कर्मचारीको तलबी प्रतिवेदन पारित गाउी रु.७५,२४,१७०। तलब खर्च लेखेको छ । तलबी प्रतिवेदन पारित नहुँदा ग्रेडसमेत यकिन हुन सकेन । तलवी प्रतिबेदन पारित गरेर मात्र तलब खर्च लेख्नुपर्दछ ।	
२०.	**कर्मचारी व्यवस्था :** कार्यालयले उपलब्ध गराएको स्वीकृत दरबन्दी विवरण अनुसार स्थायी कर्मचारीको दरवन्दी ४२ रहेता पनि पदपूर्ति २० मात्र रहेको देखियो । रा.प.तृतिय अधिकृतसहित २२ पद रिक्त रहेका छन् । तिमध्ये १९ जना करारमा राखी कार्यसञ्चालन गरिएको छ । जनशक्तिको अभावमा गाउँपालिकाको कार्यसम्पादन र सेवाप्रबाहमा समेत असर परेकाले दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति गरिनुपर्दछ ।	
२१.	**वडा सचिवको पदपूर्ति :** गाउँपालिका अन्तर्गका वडा कार्यालयबाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपूर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था देहाय बमोजिम छ ।	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

वडा संख्या	वडा सचिवको दरवन्दी	वडा सचिवको पदपूर्ति	रिक्त वडा सचिव
७	७	२	५

उपरोक्त विवरण अनुसार गाउँपालिकाका ७ वटा वडा सचिव मध्ये २ जनाको पदपूर्ति भई ५ जनाको दरबन्दी रिक्त रहेको छ । यसले गर्दा वडापालिकाको काम कारबाहीमा प्रभावित हुने तथा दैनिक प्रशासनिक कार्यमा बाधापर्ने हुनाले यस तर्फ सम्बन्धित पक्षको ध्यान जानुपर्ने देखियो ।

२२. **चौमासिक खर्चः** गाउँपालिकाले स्वीकृत भएको कार्यक्रमको चौमासिक प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्ने र चौमासिक लक्ष्य तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार चौमासिक खर्चको स्थिति देहाय अनुसार छः

क्र.सं.	बजेट उपशीर्षक	कुल खर्च(रु.हजारमा)	चौमासिक खर्च(रु.हजारमा)			
			प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक	आषाढ महिना
१	गा.पा.पूजीगत	१००६७४	२०१३५	३०२०२	५०३३७	२५१६९
२	गा.पा.चालु	१५९७९१	३१९६१।२	४७९३५।२	७९८९७	३९९५१
	जम्मा	२६०४६५	५२०९६।२	७८१३७।२	१३०२३४	६५१२०
	प्रतिशत		२०	३०	५०	२५

गाउँपालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार बार्षिक रु.२६ करोड ४ लाख ६५ हजार निकासा भएकोमा प्रथम चौमासिकमा रु.५ करोड २० लाख ९६ हजार अर्थात २० प्रतिशत, दोश्रो चौमासिकमा रु.७ करोड ८१ लाख ३७ हजार, अर्थात ३० प्रतिशत र तेश्रो चौमासिकमा रु.१३ करोड २ लाख ३४ हजार, अर्थात ५० प्रतिशत खर्च गरेको देखिएको छ । यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रु.६ करोड ५१ लाख २० हजार अर्थात २५ प्रतिशत खर्च देखिनुले आषाढमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च ब्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार चौमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ ।

२३. **प्रशासनिक खर्चः** कुल आन्तरिक आयको तुलनामा प्रशासनिक खर्चको सीमा निर्धारण गरी खर्च गर्नुपर्नेमा सो सीमा निर्धारण गाउँकोले कुल आय २७,४१,६३१।६४ को शत प्रतिशत नै प्रशासनिक खर्च गरेको पाईयो । यस्थो खर्चको सीमा निर्धारण गर्नु पर्दछ ।

२४. **सेवाप्रवाहको स्थिति :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन तथा सोको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने ब्यवस्था अनुसार ११ वटा ऐन, ३ वटा नियमावली र ९ बटा कार्यबिधि स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस वर्ष गाउँपालिकाबाट निम्नअनुसार सेवाप्रवाह गरेको विवरण प्राप्तभएको छ :

सि.नं.	विवरण	जम्मा
	पञ्जिकरण तर्फ	
७	जन्मदर्ता	२१७८

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

८	मृत्यू दर्ता	१५१
९	बसाईसराई दर्ता	५८
१०	बिबाहदर्ता	२९०
	अन्य सिफारिस	
१२	घरबाटो सिफारिस	३५
१३	नागरिकता सिफारिस	७००
१४	नाता प्रमाणित	३५
	पूर्वाधार विकास सडक निर्माण	

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ अनुसार गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहमध्ये पञ्जिकरण बाहेकका अन्य सेवा प्रवाह सन्तोष जनक देखिएन । यस तर्फ गाउँपालिकाको ध्यान जानुपर्दछ ।

२५. **न्यायिक समिति र न्याय सम्पादन :**स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ अनुसार गाउँपालिकाको उप-प्रमुखको नेतृत्वमा न्यायिक समितिले दफा ४९ अनुसार न्याय सम्पादनको कार्य गर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस वर्ष न्यायिक समितिको कार्य सम्पादन अवस्था देहाय बमोजिम छ ।

दर्ता भएका विवाद	फछ्र्यौट भएका विवाद	फछ्र्यौट हुन बाँकी विवाद
३	३	०

कार्यक्रमगत खर्चको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा

२६. **लक्ष्य प्रगति :-** कार्यालयको चौमासिक प्रगती विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा कार्यालयले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला स्तरिय तथा केन्द्रिय स्तरियका २७४ कार्यक्रम तथा योजनाको नियम बमोजिमको उल्लिखत ढाँचामा चौमासिक प्रगती विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार नगर्ने कार्यकारी, प्राविधिक कर्मचारीलाई जिम्मेवार बनाउनु पर्दछ ।

कार्यक्रम/ योजना	**यो वर्ष कुलकार्यक्रम**	**वार्षिक प्रगति स्थिति**			
		शून्यप्रगति कार्यक्रम	**२५% सम्म प्रगति भएका कार्यक्रम**	**५०% सम्म प्रगति भएका कार्यक्रम**	**७५% सम्म प्रगति कार्यक्रम**
कार्यक्रम सङ्ख्या	२७४	१०	२५	३५	२०४

२७. **योजनागत लक्ष्य प्रगति** : यस गाउँपालिका अन्तर्गत २०७५।७६ मा क्षेत्रगत तथा समानीकरण अनुदान समेत २७४ योजना स्वीकृत गरेका योजनामा १० वटा योजना शुन्य प्रगति,२५ योजना २५ प्रतिशत प्रगति,३५ वटा

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	योजनामा ५० प्रतिशत र २०४ वटा योजनाहरुमा ७५ प्रतिशत भन्दा माथि प्रगति भएको उल्लेख छ । शुन्य तथा कम प्रगतिका सम्बन्धमा गाउँपालिकाले स्पष्ट गरेको छैन । अतः कार्यान्वयन योग्य योजना तथा कार्यक्रमको पहिचान गरी समयमै योजना सम्पन्न गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
२८.	**योजना र कार्यान्वयनः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफलप्राप्त योजना छनौट गरी प्राथमिकीकरण गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दिर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूचीसमेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ब्यवस्था छ । सो अनुसार दिर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूचि तयार गरेको पाईएन । योजना तयारी सम्बन्धी उक्त ब्यवस्थाको पालना गरिनु पर्दछ ।	
२९.	**सभाको निर्णय कार्यान्वयन-** मिति २०७५।३।३२ मा सम्पन्न गाउँपालिकाबाट पारित विभिन्न क्षेत्रगत २७४ वटा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको स्थितिसहितको सभाको निर्णय र प्रतिवेदन माग गरिएकोमा उपलब्ध हुन सकेन । अत सभाको निर्णय कार्यान्वयन स्थिति प्रतिवेदन तयार गरी वर्षान्तमा समिक्षा गर्नुपर्दछ ।	
३०.	**स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सोको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानीलगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । गाउँपालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन वा गाउँ प्रोफाइल तयार गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्कवेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ गाउँपालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
	राजश्व तथा आन्तरिक आयको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
३१.	**राजश्व अभिलेख :** कार्यालयले राजस्वको अभिलेख अध्यावधिक गरी सोको लेखापरीक्षण गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको हुने व्यवस्था रहेको छ । स्थानीय तहहरुवाट लेखापरीक्षणको क्रममा राजस्व आम्दानीको निर्णय देखि असुली तथा दाखिला सम्मका अभिलेख व्यवस्थित गरी श्रेस्ता राखेको छैन । यसवाट स्थानीय तहको बास्तबिक राजस्व असुली र दाखिला एकिन हुन सकेन । बर्तमान स्थानीय तहवाट समेत यसमा बिशेष ध्यान दिई आन्तरिक आयको उचित अभिलेखाङ्कन तथा परिचालन गर्नुपर्दछ ।।	
३२.	**रसिद नियन्त्रण खाता :** कार्यालयले राजस्व असूली तथा आन्तरिक आम्दानी गर्दा नगदी रसिदको प्रयोग	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	गर्नुपर्ने र नगदी रसिद नियन्त्रण खाता राख्नुपर्ने व्यबस्था छ । कार्यालयले नगदी रसिद छपाई, गत वर्षको मौज्दात र खर्च तथा जिम्मेवारी सारेको परिमाण देखिने गरी रसिद नियन्त्रण खाता अद्यावधिक छैन । रसिद नियन्त्रण खाता अद्यावधिक नभएकोले राजस्व असुलीमा प्रयोग भएको रसिदबाट असुल भएको सबै रकम दाखिला भएको छ भन्न सकिने आधार भएन । अतः कार्यलयले आगामी दिनमा रसिद नियन्त्रण तथा राजश्व असूलीलाई स्वचालित प्रणाली मार्फत व्यवस्थापन सम्बन्धमा विशेष ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने देखियो ।	
३३.	**सवारी कर :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ मा गाँउपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी दर्ता तथा वार्षिक सवारी कर र आफ्नो क्षेत्रमा आउने सबै प्रकारको सवारीमा तोकिए बमोजिम सवारी कर उठाउने उल्लेख भएतापनि यस्तो कर संकलन गरेको छैन । सम्वन्धित निकायसँग अबिलम्ब समन्वय गरी हरेक वर्ष दर्ता हुने सवारीको अभिलेख राखी कर असूलीलाई प्रभाबकारी बनाउने तर्फ सम्वन्धित निकायको ध्यान जानु पर्दछ ।	
३४.	**मनोरञ्जन कर** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६४ बमोजिम सिनेमा, भिडियो हल, सांस्कृतिक प्रदर्शन हल, संगित, थियटर, मनोरञ्जन, प्रदर्शन स्थल, ऐतिहासिक स्थलको प्रवेश शूल्कमा कर लिनुपर्ने व्यवस्था छ । आर्थिक वर्ष २०७४।७५ मा गाउँपालिकाले यस शीर्षकमा कूनैपनि कर संकलन गरेको पाईएन । यस गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्रवाट उठ्नु पर्ने मनोरञ्जन कर एकिन गरी असुल गर्नुपर्दछ ।	
३५.	**व्यवसाय कर :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट ब्यवसाय कर उठाउन सक्ने ब्यवस्था रहेको छ । गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७५ ले अनुसूची ४ अनुसार ब्यवसाय कर लगाई असुल गर्ने उल्लेख छ । यस गाउँपालिकाको कार्यालयले व्यवसायीहरुको लगत राखी राजस्व असुल गर्नुपर्नेमा व्यवसायीहरुको लगत राखी उक्त लगत अद्यावधिक गरी लगतमा भएका सम्पूर्ण व्यवसायीहरुबाट कर रकम संकलन गरेको पाइएन । गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका व्यवसायलाई व्यवसायीको अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनुपर्दछ ।	
३६.	**राजश्व दाखिला** : प्रदेश आर्थिक कार्यविधि ऐन अनुसार जिम्मेवार व्यक्तिले आफ्नो जिम्मामा आएको सरकारी नगदी सोही दिन दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । साथै सोही ऐन अनुसार तोकिएको समयमा राजश्व रकम दाखिला गाउँमा सम्वन्धित तालुक कार्यालयले १० दिन सम्म ढिला गरेको भए १० प्रतिशत, १५ दिन सम्म ढिला गरेको भए १५ प्रतिशत जरिवाना गरी सो समेत दाखिला गर्न लगाउने र १५ दिन भन्दा ढिलो गरेको भए २५ प्रतिशत जरिवाना गरी नगद दाखिला गर्न लगाई कसूरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम बिभागीय कारवाही समेत गर्न गराउन सक्ने व्यवस्था छ । कार्यालय अर्न्तगत ७ वटा वडा र	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको राजश्व रकम ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार तोकिएको अवधि भित्र दाखिला गरेको छैन । यसरी ढिला हुने गरी राजश्व रकम बैक दाखिला भएको अवधिको कार्यालयले छानविन गरी, जरिवाना रकम असुल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	
	खरिद व्यबस्थापनको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
३७.	**बार्षिक खरिद योजना/ गुरुयोजना -** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ ले सार्वजनिक निकायले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस्तै सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ ले वार्षिक १० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने नियम ८ ले बार्षिक १० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ । यस गाउँपालिकाले विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत वार्षिक रु.१३१४१३५७९।३२ पूँजीगत खर्च/खरिद निर्माण कार्य गरेको छ । तर गाउँपालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम बार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो । अतः गाउँपालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ ।	
३८.	**सवारी साधन खरिद**–स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४ को दफा ५.१५ मा नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको बजेट तथा स्रोत साधनबाट कार्यालयको नियमित प्रयोजनका लाागि सवारी साधन खरिद गर्न नसकिने व्यवस्था छ । गाउँ पालिकाले यस वर्ष १ वटा मोटरसाईकल खरिद गरी रु. ३ लाख ९ हजार खर्च गरेको छ । उपरोक्त बमोजिम गाउँपालिकाको आफ्नो आन्तरिक आय रु. २७४१६३१।६४ मात्र भएको अवस्थामा वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट सवारी साधनमा रकम खर्च गर्दा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
३९.	**प्राविधिक बिल र कार्य सम्पन्नः** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(१) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी गर्दा प्राविधिक नापजाँच गरी नापी कितावमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । उपभोक्ता समितिहरुबाट सञ्चालित योजनाको ठेक्का बिलहरुमा लागत अनुमान र वास्तविक कामको मूल्याङ्कनमा बरावर परिमाण र रकम उल्लेख भएको देखिन्छ । लागत अनुमान बरावर नै मूल्याङ्कन भएको देखिएकाले वास्तविक काम कति भएको हो भन्ने सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था देखिएन । प्राविधिकले पेश गर्ने कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा कार्य सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति र कार्य सम्पन्न भएको मिति लगायतका	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसार बिलमा खुलाउनुपर्ने तथ्याङ्क उल्लेख गरेको पाईएन । यसले गर्दा कुन काम कहिले सम्पन्न गर्नुपर्ने र तोकिएको अवधिमा सम्पन्न भए/नभएको विषयमा यकिन हुन नसकिएको हुँदा प्राविधकले इन्जिनियरिङ नर्म्स अनुसारको उपभोक्ता समितिको बिल बनाउँदा नापजाँचलाई वास्तविक कार्यसम्पादनमा आधारित बनाउनुपर्दछ ।	
४०.	**उपभोक्ता समिति :** सार्वजनिक खरिद नियमावली ,२०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट काम गराउदा सम्पन्न निर्माण कार्यको सञ्चालन उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्ने, खर्चको सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने, निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर, मेशीनहरू प्रयोग गर्न नहुने व्यवस्था छ । उपभोक्ता समितिबाट तोकिएको जनसहभागिता नजुटाउने साथै कार्यालयबाट गर्ने भुक्तानीमा आनुपातिक कट्टी नगर्ने, जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश भएका आयोजना उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन गर्ने, योजना हस्तान्तरण नहुने तथा खर्च सार्वजनिक नगर्ने जस्ता कानूनी व्यवस्थाको पालना भएको पाईएन ।	
४१.	**उपभोक्ता समिति छनौट -** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा एक करोड सम्मको लागत अनुमान भएको निर्माण कार्य वा सो सम्बन्धी सेवा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूदायबाट गराउन सक्ने र यसका लागि सम्बन्धित काम र सेवाको प्रकृति, परिमाण, लाग्ने रकम, उपभोक्ता समिति वा लाभग्रही समूदायको व्यहोर्ने वा व्यहोर्नुपर्ने रकम र अन्य आवश्यक कुराहरु खुलाई सार्वजनिक निकायले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव माग गर्न वा त्यस्तो समिति वा समुदाय आफैंले प्रस्ताव वा निवेदन पेश गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । तर कार्यालयले यस वर्ष उपभोक्ता समितिबाट कार्य गराउँदा सम्झौताबाहेक सम्झौतापूर्वका उक्त प्रकृया पालना गरेको कागजात तथा आधार पेश हुन आएन । यसबाट विकास निर्माण कार्यमा उपभोक्ता समिति छनौटको आधार पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक तवरले भएको देखिएन । यसबाट निर्माण कार्यको समय, लागत र गुणस्तरमा असर पर्ने हुँदा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूह छनौट गर्दा उक्त नियमावलीको ब्यवस्था पालना गरी पारदर्शी र प्रतिस्पर्धात्मक तवरले गरिनुपर्दछ ।	
४२.	**खर्च अनुमोदन–** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(६) बमोजिम उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायले हरेक किस्ताको कामको प्राविधिक मूल्याङ्कन, बिल भरपाई र खर्च प्रमाणित गर्ने कागजात त्यस्तो समिति वा समूदायको बैठकबाट अनुमोदन गराई सम्बन्धित सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । कार्यालयबाट सञ्चालित योजनाहरु उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालन भएका र बिल भुक्तानीको लागि प्राविधिक मूल्याङ्कन पेश गर्ने गरेको भएता पनि अन्य बिल भरपाई र खर्च प्रमाणित गर्ने कागजातहरु समितिको पूर्ण बैठकबाट खर्च अनुमोदन गरेको प्रमाण र सार्वजनिक तथा सामाजिक लेखापरीक्षण गरी सोको	

दफा नं.	**भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा**	**बेरुजू रकम**
	प्रमाण पेश गर्ने गरेको छैन । कार्यालयले समेत अनुगमन समितिको खाली प्रतिवेदनमा हस्ताक्षर गरेको आधारमा खर्चको सुनिश्चितता यकिन गरी भुक्तानीको लागि पेश गर्ने गरेको अवस्था देखिन्छ । नियमको प्रावधानबमोजिम कागजात पेश गर्न लगाई खर्च थप पारदर्शी एवं यथार्थपरक बनाउनेतर्फ कार्यालयले ध्यान दिनुपर्दछ ।	
४३.	**योजना हस्तान्तरण**ः निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि सार्वजनिक निकायले सोको रेखदेख, मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारीसमेत तोकी योजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई नै हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा कार्यालयबाट सञ्चालित बार्षिक विनियोजन भएका योजनाहरु उपभोक्ता समितिमार्फत सञ्चालन भएका सम्झौता अनुसारको कार्यको मात्र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन बनाई बार्षिक कार्यक्रम अनुसारको योजना सम्पन्न भएको यकिन गर्ने प्राविधिकहरुको प्रबृत्तिका कारण योजना पूर्ण रुपमा सम्पन्न हुने स्थिति नरहेको देखियो । योजनाहरु सम्पन्न भैसकेपश्चात समितिलाई नै हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा विगत वर्षदेखि सञ्चालन गरिएका योजना सम्बन्धित समुदायलाई मर्मत सम्भारको जिम्मेवारीसमेतको हस्तान्तरण गर्ने गरेको छैन । समयमा नै निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आयोजनाहरुको स्वामित्व उपभोक्ता समिति मै रहने गरी हस्तान्तरण गर्ने कार्यमा सम्बन्धित निकायको ध्यान जानुपर्दछ ।	
४४.	**गुणस्तर परीक्षणः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेसिफिकेसन र गुणस्तर बमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयबाट निर्माण भएका संरचनाहरु खरिद गरिएका यन्त्र उपकरण, ल्यापटप ग्याबियन सिमेन्ट पाईप लगायतको भुक्तानी गर्दा सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको छैन । अतः खरिद भएको निर्माण सामाग्री लगायतका यन्त्र औजार लगायतका सामानहरुको गुणस्तर सम्बन्धमा सुनिश्चित गरिनुपर्दछ ।	
४५.	**योजना छनौट र कार्यान्वयन :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफल प्राप्त योजना छनौट गरि प्राथामिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँ सभाबाट स्वीकृत बार्षिक गाउँ विकास योजना २०७५/७६ को अध्ययन गर्दा गाउँपालिकाले स्वीकृत गरी सञ्चालन गरेको अधिकांश योजना न्यून बजेट भएका र लागत प्रभावी हुने किसिमले संचालन गरेको पाइएन । गाउँपालिकाले यस वर्ष संचालन गरेका योजना देहाय अनुसार छन् ।	

रु.१ लाख सम्म	रु. १ देखि २ लाख सम्म	रु. ४ देखि ५ लाख सम्मका	रु. ५ देखि १० लाख सम्मका	रु. १० लाख भन्दा बढिका	जम्मा
३५	७१	११०	३४	१९	२६९

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	उपरोक्त विवरण अनुसार गाउँपालिकाले यस वर्ष रु ३० हजार देखि रु.४६ लाख सम्मका जम्मा २६९ वटा योजना संचालन गरेकोमा रु.१ लाख भन्दा मुनिका मात्र १२३ वटा योजनाहरु रहेका छन् । त्यसैले साना रकमका धेरै योजनाहरु संचालन गर्दा कार्यालयको जनशक्ति वर्षै भरि योजना व्यवस्थापनमा खटिनु पर्ने, संचालित योजनाबाट प्रतिफल भन्दा चालु प्रकृत्तिका कार्यमा बढी खर्च भई लागत प्रभवी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत नकारात्मक असर पर्ने अवस्था तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।	
४६.	**कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेख–** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १०(७) अनुसार लागत अनुमान तयार गर्दा लागत अनुमानको ५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कन्टिन्जेन्सी खर्च समावेस गर्न सकिने र नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको मिति २०७०।१।१५ को निर्णयअनुसार खर्च गर्दा पूँजीगत प्रकृतिको २ प्रतिशत र अन्य सानातिना खर्च ३ प्रतिशतभन्दा नबढ्ने गरी खर्च गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ । कार्यालयबाट योजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्रत्येक कार्यक्रम खर्चबाट ४ प्रतिशत का दरले बिलबाट यस्तो रकम कट्टी गर्ने गरेको छ । यसरी कट्टी गरेको रकमको कार्यक्रमगत कन्टिन्जेन्सी खर्चको अभिलेख खडा गरी राख्नु पर्नेमा राख्ने गरेको छैन ।	
४७.	**उपभोक्ता समितिबाट निर्माण कार्यः** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट कार्य गराउदा सम्पूर्ण निर्माण कार्यको सञ्चालन उपभोक्ता समितिले गर्नुपर्ने, निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर मेशिनको प्रयोग गर्न नहुने उल्लेख छ । नियमावलीको नियम ९७ (११) अनुसार उपभोक्ता समितिका लाभग्राही समुदायले निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले खटाएको प्राविधिक कर्मचारीबाट त्यस्तो कामको नापजाँच गराई त्यस्तो निकायबाट प्राप्त रकम र जनसहभागिताबाट व्यहोरिएको अंशसमेत कुलखर्चको विवरण सो निकायमा भुक्तानीको लागि पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले यस वर्ष समानीकरण तथा सशर्त अनुदान (पूँजीगत) तर्फ सञ्चालित कार्यक्रमको विनियोजन भएको बजेट अनुसारको योजनागत सम्झौता सम्पन्न भएको उल्लेख छ । कार्यालयले अभिलेखको रुपमा ई.नापी किताबमा निर्माण कार्यमा लोडर, एक्साभेटर लगायतका मेशिन प्रयोग गर्ने गरी स्वीकृत लागत अनुमान अनुसार उपभोक्ता समितिलाई गएको भुक्तानीतर्फको सम्झौता अंकबाट कुल मूल्याङ्कन भएको कामको मूल्यमा ८० प्रतिशत यकिन गरी सम्झौता भएअनुसारको पुरै रकम भुक्तानी दिई बिलको मुल्याङ्कनमा बाँकी हुन आउने रकम एकमुष्ट उपभोक्ताको तर्फबाट भएको श्रमदानको अंश भनि उल्लेख गरेको देखियो । यसरी मूल्याङ्कन गर्दा अधिकाशं योजनामा कुल काम कम देखिँदा उपभोक्ताको अंश न्यून देखिने अवस्था भएकाले स्वीकृत लागत अनुमानभन्दा वास्तविक कामको मूल्याङ्कन बिल अधिक देखाई कार्यालयबाट भुक्तानी	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	हुने अंश पुरै भुक्तानी दिने र उपभोक्ताको अंश कम देखिने समस्यालाई टेवापुग्ने गरी लागत अनुमानभन्दा बढी कामको बिल बनाई पेश गर्ने गरेको अवस्था देखियो । उपभोक्ता समितिलाई भेरिएशन स्वीकृत गर्न नमिल्ने नियमावलीको व्यवस्था विपरीत प्राविधिकहरुले लागत अनुमानभन्दा बढीको उपभोक्ता समितिको कामको विल तयार गरी भुक्तानीका लागि सिफारिस गर्ने गरेकाले यस्तो प्रबृतिमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।	
४८.	**पेश्की बाँकी:** आर्थीक कार्यविधि २०७४ को नियम ७४ (३० मा पेश्की दिइएको रक म्याद भित्र फछ्यौंट गर्नु गराउनु पेश्की लिन एवं दिने दुबैले कर्तव्य हुने कुरा उल्लेख छ । कार्यालयले गाउँपालिकाको भवन निर्माणको लागि थानी निर्माण सेवालाई दिइएको मोविलाईजेशन पेश्की रु.१० लाख आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्म बाँकि रहेकोले समयमा फछ्र्यौट गराउनु पर्ने देखिएको रु.	१०००००० /

भौ.नं./मिति	पेश्की लिने व्यक्ति तथा संस्था	प्रयोजन	रकम
२०७६/३/२	जे.आर.कन्स्ट्क्सन,डोटी	आधारभुत स्वस्थ्य केन्द्र भवन निर्माण	५०००००
२०७६/३/२	दुर्गा कन्स्ट्क्सन एण्ड सप्लायर्स,डोटी	आधारभुत स्वस्थ्य केन्द्र भवन निर्माण	५०००००
		जम्मा	१००००००/-

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
४९.	**मुल्य अभिबृद्धि कर:** आर्थिक विधेयक, २०७६ ले मू.अ.कर ऐन, २०५२ मा गरेको संशोधित ब्यवस्था एवं मू.अ.कर नियमावली, २०५३ को २१ औ संशोधनअनुसार ६(ग) को थप ब्यवस्थाले कार्यालयले ठेक्का, परामर्श, सामान आपूर्तिमा आर्पूतकलाई बिजकअनुसार थप भुक्तानी हुने मूल्य अभिबृद्धि कर रकमको ५० प्रतिशतले हुनआउने रकम कार्यालयबाट भुक्तानी खर्च लेख्दा कट्टा गरी सम्बन्धित आर्पूतकको स्थायी लेखा दर्ता रहेको आन्तरिक राजस्व कार्यालयको कोडमा नै दाखिला गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेकोमा पालिकाले २०७६ जेष्ठ १५ पछाडीका भुक्तानीमा थप दिएको मु.अ.कर रकमको ५० प्रतिशतले हुने रकम कट्टा नगरी पुरै मु.अ.कर भुक्तानी दिएको देखियो । परीक्षण भएका भौचरहरुको आधारमा देखिएका उल्लेखनीय मू.अ.कर कट्टी नगरेको कर रकमको मु.अ.कर समायोजन प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल हुनुपर्ने रु.	३४५३९०.६९

भौ.नं.मिति	**सप्लायर्सको नाम**	**भुक्तानी रकम**	**मू.अ.कर**	**५० %ले हुने रकम**
४९४/०७६/३/३०	दुर्गा कन्स्ट्क्सन एण्ड सप्लायर्स	१२३०५०५	१४१५६२.५२	७०७८१.२६१०६
४९३/०७६/३/३०	तुलसी कन्स्ट्क्सन एण्ड सप्लायर्स	४९५७४८	५७०३२.९६	२८५१६.४७७८८
४९२/०७६/३/३०	दिल्पेश्वर निर्माण सेवा	१४७७१०	१६९९३.१९	८४९६.५९२९२
४९१/०७६/३/३०	जय श्री विरमष्टा निर्माण सेवा	४४८२६२	५१५६९.९६	२५७८४.९८२३
४८९/०७६/३/३०	दुर्गा कन्स्ट्क्सन एण्ड सप्लायर्स	४९७४३५.०४	५७२२७.०४	२८६१३.५२

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

४६७/०७६/३/३०	घाम पावर प्रा.लि.	११९९२०८	१३७९६१.९८	६८९८०.९९११५
४६६/०७६/३/३०	सक्षम निर्माण सेवा	७९७७८०	९१७८०.००	४५८९०
३२२/०७६/३/१२	एन के कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स	३९३४९०	४५२६८.७६	२२६३४.३८०५३
२८८/०७६/३/८	आर के डी सप्लायर्स	४९७५८०	५७२४३.७२	२८६२१.८५८४१
२८५/०७६/३/६	साउन हाडैवेयर एण्ड सप्लायर्स	२९६७६६.३५	३४१४१.२६	१७०७०.६३०७५
			जम्मा	**३४५३९०.६९५**

५०.

इन्धन :उपभोक्तालाई सम्झौता अनुसार कार्य सम्पन्न भएपछि रकम भुक्तानी गर्नु अगावै उपभोक्ताले खरिद गरिएको विल र सामानको परिमाण समेत जाँच गर्नुपर्दछ । देहायका उपभोक्ताले सडक निर्माण कार्य गरिसके पछि रकम भुक्तानी को लागि पेश गरेको केही रकम भुक्तानी सम्बन्धि विल परीक्षण गर्दा लगबुकमा उल्लेख भएको जे.सि.वि / एक्साभेटर प्रयोग गरेको घण्टा र प्रतिघण्टा खपत हुने अधिकतम इन्धनको परीमाण बीच बिश्लेषण गर्दा रकम बढी लिने उद्देश्यले आवश्यक पर्नेभन्दा बढी परिमाणका (इन्धन) डिजेलको विल राखी इन्धनको खर्च लिएको देखियो । लेखापरीक्षणले नसमेटिएका यस्तो खर्च तहाँबाटै छानविन गरी बढी खर्च भए सम्बन्धित उपभोक्तालाई जिम्मेवार बनाई असुल गर्नुपर्ने र देहाय अनुसारको बढी इन्धन खर्च (अधिकतम प्रतिघण्टा २५ लि. छोडी) सम्बन्धित उपभोक्ताबाट औषत प्रति लिटर रु.९६.९९ को दरले उपभोक्ताको अनुपातिक अशं कट्टी गरी बढी भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रु. ४४१५९५.४७

भौ.नं.मिति	उपभोक्ताको नाम	प्रयोगव घण्टा	डिजेल खर्च लिटर	लाग्ने डिजेल लिटर	बढी डिजेल लिटर	बढी भुक्तानी
५१२/०७६/३/३०	देउरडी जंघार सडक नि.उ.स	२६१	३९१६	२०८८	१८२८	१७७२९७.७२
४३८/०७६/३/२५	पातल सेती नदी सडक नि.उ.स	१०१	५०००	२५२५	२४७५	२४००५०.२५
८/०७५/८/९	घट्टे खोला देवस्थल सडक स्तरउन्नती उ.स.	९०	२५००	२२५०	२५०	२४२४७.५०
					जम्मा	**४४१५९५.४७**

५१.

ग्यावियन वक्स : २७२।०७६।३।२ तेडिनिभाउने देवताको मन्दिर उपभोक्ता समितिलाई मन्दिर निर्माणको कार्य गरेवापत उपभोक्ताको अशंकट्टा गरी रु.१९१९८१। भुक्तानी दिएको छ । उपभोक्ताले पेश गरेको खरिद विल अनुसार जेवि टेडर्सबाट २×१×१ साइजको २ पिस ग्यावियन वक्स खरिद गरेको देखियो । विलमा खरिद गरेको भन्दा ८ गोटा वक्स बढी चढाई प्रति वक्स रु.१५३७ को दरले रु.१२२९६। र ७ घनमीटर फिलिङ्ग बढी चढाई प्रति घनमीटर रु.३०६०। को दरले रु.२१४२०। समेत रु.३३७१६। उपभोक्तालाई बढी भुक्तानी भएको हुदाँ बढी

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	भुक्तानी भएको रकम उपभोक्ताको अनुपातिक कट्टी गरी असुल गर्नुपर्ने रु.	३३७१६/-
५२.	**उपभोक्ताको योगदान :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा उपभोक्ताबाट कार्य गराउदा उपभोक्ता समिति वा लाभ ग्राही समुदायले व्यहोर्नु पर्नेमा रकम खुलाई सम्झौता गर्नु पर्दछ । एक्साभेटरबाट सडकको नयाँ ट्र्याक खोल्ने वा सडक सफा गर्ने कामको लागि उपभोक्ता र कार्यालय बीच सम्झौता भई कार्य सम्पन्न भएपछि उपभोक्ता समितिले पेश गरेको केही विल भरपाई परीक्षण गर्दा तोकिएको परिमाणको कार्य गर्न एक्साभेटरको वास्तविक भाडा र इन्धन बाहेक खर्च भएको देखिदैन भने कार्य सम्पन्न भएको विलमा उपभोक्ताले श्रमको उपयोग गरेको देखिदैन । यसबाट कार्यालयले उपभोक्तासँग गरेको सम्झौता भन्दा न्युन दरमा काम सम्पन्न भएको देखिन्छ । कार्यालयले उपभोक्तालाई रकम भुक्तानी दिनु पूर्व खर्चभएको बास्तविक विल भपाई जाँच गरी वास्तविक खर्चमा उपभोक्ताले सम्झौता अनुसार व्यहोर्नुपर्ने २० प्रतिशत रकम कट्टी गरी रकम भुक्तानी दिनुपर्नेमा वास्तविक लागत भन्दा बढी र उपभोक्ताले व्यहोनु पर्ने रकम कट्टा नगरी रकम भुक्तानी दिदाँ गाँउपालिकालाई थप व्ययभार पर्न गएको देखियो । लेखापरीक्षणले नसमेटिएका यस्ताखालका भुक्तानी समेत तहाँबाट छानविन गरी उपभोक्तालाई बढी भुक्तानी भएको असुल गर्न र देहाय अनुसारका उपभोक्ताबाट वास्तविक खर्चको आधारमा बढी भुक्तानी भएको तथा उपभोक्ताको अशं समेत असुल गरी राजस्व दाखिला गर्नु पर्ने रु.	३४१७३९४/८३

भौ.नं.मिति	उपभोक्ता समितिको नाम	भुक्तानी रकम	विल रकम	बढी रकम	२० प्रतिशत	जम्मा
३८८/०७६/३/२५	झीमे अल्लेवन लोली सडक नि	३०२१५९	१३१०००	१७११५९	२६२००	१९७३५९
४१४/०७६/३/२५	झिमे लोली गणेश काडा सडक मर्मत	१२९५८५	३००६०	९९५२५	६०१२	१०५५३७
४०८/०७६/३/२५	अल्लेवन कापडी गाउँदेउरडी सडक मर्मत	१२९९६४	८३५६९	४६३९५	१६७१३.८	६३१०८.८
३३८/०७६/३/२५	बाजपुर काफली सडक नि	१९१६७०	१९१९९९.५	-३२९.५	३८३९९.९	३८०७०.४
३१४/०७६/३/११	सेती लोक मार्ग सडक	८६०९१४	८६०९२६.३	-१२.३१	१७२१८५.३	१७२१७३
३०७/०७६/३/१०	भुमीराजमाण्डौ सडक मर्मत	७३९२७६	३७०८७४	३६८४०२	७४१७४.८	४४२५७६.८
२८२/०७६/३/५	केदारमाण्डौ ढडेल माण्डौ देखी बहार गडी गाउँ सडक	२७१६९४	२७५३४९	-३६५५	५५०६९.८	५१४१४.८
२७७/०७६/३/२	सुवाकोट डुम्राकोट सडक	९५९०७	९५९०७	०	१९१८१.४	१९१८१.४
२४०/०७६/२/१०	राजपुर बागकोटा अनागाड देउरडी सडक मर्मत	४७५४७०	४७५४७५	-५	९५०९५	९५०९०
२३७/०७६/२/८	कार्की वगर पिफेकाडा सडक नि	५७४३४३	५७५५९९.९	-१२५६.९३	११५१२०	११३८६३.१
२२३/०७६/२/६	विष्टगाउँ कलोरे स्कुल कपल्लेकी सडक	६२३०५२	६२५०००	-१९४७.९९	१२५०००	१२३०५२
२२१/०७६/२/५	अल्लेवन महादेव सेती नदी सडक नि	६७०६५८	६७०६५८.१	-०.०५	१३४१३१.६	१३४१३१.६
१९४/०७६/१/९	वोगेडाडा मुरेडा सडक नि	४७७७७२	४८१२५५	-३४८३	९६२५१	९२७६८
१८४/०७६/१/२४	केदार ठडेलमाण्डौ बराह गाउँ गडीगाउँ सडक	४९०१५७	४९०१५७.७	-०.७१	९८०३१.५४	९८०३०.८३
१७६/०७६/१/१६	गड्यानीमोड तली गाृउँ सडक स्तरोन्नती नि	२३८७६९	२३८७६९	०	४७७५३.८	४७७५३.८
१७०/०७६/१/१५	मष्टामाण्डौ देखि जेठखोला सडक नि	२३८७६९	२३१३२२	७४४७	४६२६४.४	५३७११.४
१३८/०७५/१२/२८	लामगडा डोला सडक नि	१९१५७२	१६००५७	३१५१५	३२०११.४	६३५२६.४

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

१३३/०७५/१२/२८	अल्लेवन कपडी गाउँ देउरडी सडक नि	१९७५५९	१३३६९४	६३८६५	२६७३८.८	९०६०३.८
१२५/०७५/१२/२७	वाउजेला वसना सडक नि	१८८१६३	१८९८४०	-१६७७	३७९६८	३६२९१
११५/०७५/१२/२६	बालकोट करकले सडक नि	१४३८३२	१४३८३७	-५	२८७६७.४	२८७६२.४
१०८/०७५/१२/२५	घट्टेखोला देवस्थल सडक नि	५६१२०३	५६१२०३	०	११२२४०.६	११२२४०.६
९३/०७५/१२/१४	कार्की वगर पिफेकाडा सडक नि	११२७९१	१४७७७.१४	९८०१३.८६	२९५५.४२८	१००९६९.३
८१/०७५/१२/१	मल्लेखान देवस्थल भिनाडी सडक	२८२२६६	२८८०००	-५७३४	५७६००	५१८६६
८०/०७५/१२/१	लाटा कलौर स्कुल वलायर गाउँ सडक	१४३७९८	१४३७९७	१	२८७५९.४	२८७६०.४
७०/०७५/१२/१	वागवटै अनागठ नारी दाङ्ग सेती लोकमार्ग	१०६०४८१	१०४४१२०	१६३६१	२०८८२४	२२५१८५
५२/०७५/११/१३	कार्की वगर पिफेकाडा सडक नि	५५८८०३	५५८८०३	०	१११७६०.६	१११७६०.६
४८/०७५/११/१२	बाजपुर काफली सडक नि	३८३७३५	३७९६८०	४०५५	७५९३६	७९९९१
८/०७५/८/९	घट्टेखोला देवस्थल सडक नि	६७१०००	६७१०००	०	१३४२००	१३४२००
५१२/०७६/३/३०	देउरडी जंघार सडक नि	७४८११४	७७१३४८	-२३२३४	१५४२६९.६	१३१०३५.६
४३०/०७६/३/२५	पातल सेती नदी सडक नि	१०५३२३२	११०००३५	-४६८०३	२२०००७	१७३२०४
४२६/०७६/३/५	लेक गाड तल्कोट सडक	९५१४२८	९३७८१४	१३६१४	१८७५६२.८	२०११७६.८
				जम्मा	**२५८५१८५**	**३४१७३९४.८३**

५३. **मूल्य अभिवृद्धि कर :** मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन,२०५२ को दफा १७ मा मू.अ.करमा दर्ता भएको फर्मले रितपूर्वक विल जारी गर्नुपर्दछ । विल जारी नगरी रकम लिएमा भुक्तानी लिएको रकम भित्र रहेको मू.अ.कर रकम सम्बन्धित फर्मले आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा दाखिला गर्नुपर्दछ । उपभोक्ता समितिले सडक निर्माण गर्ने सिलसिलामा प्रयोग गरेमा विभिन्न कम्पनीको एक्साभेटरका फर्मले एक्साभेटर डोजर प्रयोग गरे वापत सेतो कागजमा भरपाई दादै गरी उपभोक्तासँग रकम बुझेको देखियो । यसरी मू.अ.करमा दर्ता भएका फर्मले रितपूर्वकको कर विजक जारी नगर्दा नेपाल सरकारलाई प्राप्त हुनुपर्ने मू.अ.कर असुल नभएको देखियो । त्यस्ता एक्साभेटर एवं डोजरको भाडामा भाडा कर १० प्रतिशत कट्टी गर्ने गरेको पनि देखियो । उपभोक्ताले डोजरमा प्रयोग हुने तेल छुट्टै विलबाट खरिद गरी डोजरमा प्रयोग गरेको अवस्थामा नेपाल सरकारलाई प्राप्तहुनुपर्ने १३ प्रतिशत मू.अ.कर छुट भएको हुदाँ सम्बन्धित निर्माण व्यवासयी मार्फत छुट भएको मू.अ.कर ऐन, २०५२ अनुसारको मू.अ.करमा लाग्ने जरिवाना समेत हिसाव गरी छुटकर छानविन गरी असुल गर्नुपर्ने रु. — बेरुजू रकम: १०८३५०.२८

भौ.नं.मिति	उपभोक्ताको नाम	उपभोक्ता लाई भुक्तानी	निर्माण व्यवसायी	डोजर भाडा	मू.अ.कर
८/०७६/८/९	घट्टे खोला देवीस्थाल सडक स्तर उ.स.	६७१०००	आर.डि कन्स्ट्क्सन (३००५१०२३२)	३२१०५३.८४	४१७३७
४३८/०७६/३/२५	पातल सेती नदी निर्माण उ.स	१०५३२३२	रमण के.सी जे.भी(६०१४८५९८३)	५३५४८६.७२	६६६१३.२८
				जम्मा	**१,०८,३५०.२८**

५४. **उपभोक्ताको बिल :** २/२०७६/३/२३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(६) अनुसार उपभोक्ता समितीले हरेक किस्ताको कामको प्राविधिक मूल्याङ्कन, बिल भर्पाई र खर्च प्रमाणित गर्ने कागजात त्यस्तो समितीको वैठकबाट अनुमोदन गराई सम्बन्धित सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्नेछ र तत्पश्चात्त सम्बन्धित निकायले नियम ९७(११) बमोजिम कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी उपभोक्ता समितिलाई रकम

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	भुक्तान गनुपर्दछ । कार्यालयले छत्रेश्वर वनभोजस्थल निर्माण निर्माणका लागि रु २४०२००.० लागत अनुमान गरी, रु २३९३६०.० कार्यसम्पन्न प्रमाणित गरी उपभोक्ता योगदान अंश कट्टी गरी रु १९१४८८.० सम्बन्धित उपभोक्तालाई भुक्तानी गरेको छ । प्रमाणित कार्यसम्पन्नमा मेशिनद्वारा माटो खन्ने कार्य बापत रु २,३४,३६०.० कार्य प्रमाणित गरेकोमा, उपभोक्ता समितीले डोजर भाडा बापत गाँउपालिकाको रु ५४,०००.० र तेल खरिद बापत रु ३९,६००.८० समेत रु ९३६००.० मात्र खर्च भएको देखिँदा वास्तविक खर्च भन्दा बढी खर्च भएको रु १,४०,७६०.० र वास्तविक खर्चमा उपभोक्ताको योगदान २० प्रतिशतले हुने रु १८,७२०.० समेत रु.१५९४८०। सम्बन्धित उपभोक्ता समितीबाट असुल हुनुपर्ने रु	१५९४८०/-
५५.	**अग्रिम करः** आय कर ऐन,२०५८ को दफा ८८ मा सेवा भुक्तानीमा १५ प्रतिशतको दरले श्रोतमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । एफ एम रेडियोहरु मू.अ.करमा दर्ता समेत भएको प्रमाण पेश नभएको र देहाय अनुसारका एफ एम रेडियोले सन्देशमूलक सूचना प्रशारण गरेकोमा १५ प्रतिशतको दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्नेमा कर कट्टी छुट भएको देखिएकोले छुट कर सम्बन्धित फर्मबाट असुल उपर गरी संघिय राजस्वमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.	१५४०५/-

गो.भौ.नं./मिति	रेडियोको नाम	भुक्तानी रकम	कट्टी हुनुपर्ने कर	कट्टी कर	छुट कर
४०/०७५/८/११	त्रिवेणी एफ.एम.	२८०००	४२००	४२०	३७८०
९५/०७५/९/२९	नेपाल पथ राष्ट्रिय दैनिक	४७०००	७०५०	७०५	६३४५
१०२/०७५/१०/११	सुदुर दर्पण राष्ट्रिय साप्ताहिक	१००००	१५००	०	१५००
२४०/०७६/१/२६	नेपाल पथ राष्ट्रिय दैनिक	१८०००	२७००	२७०	२४३०
२४०/०७६/१/२६	विम्ब साप्ताहिक	१००००	१५००	१५०	१३५०
				जम्मा	**१५४०५/-**

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
५५.१.	३३०।०७६।३।१३ आय कर ऐन,२०५२ को दफा ८८ अनुसार सेवाको भुक्तानीमा मू.अ.करमा दर्ता नभएका फर्मलाई १५ प्रतिशतको दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । रेडियो डोटीलाई के आई.सिहंको गतिविधि प्रसारण गरेवापत रु.१,७०,०००। भुक्तानी गरेकोमा ऐन अनुसार १५ प्रतिशतको दरले रु.१५,०००। असुल उपर गर्नुपर्ने रु.	१३५००/-
५५.२.	४४।०७५।१०।२१ आय कर ऐन,२०५८ को दफा ८८ मा सेवा भुक्तानीमा १५ प्रतिशतको दरले अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने उल्लेख छ । ई.पुष्प कमल उपाध्यायले विभिन्न सडक सर्भे गरेवापत रु.५२७४३९। भुक्तानी	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	लिएको छ । ऐन अनुसार सर्भेवापत भुक्तानी लिएको रकममा रु.७९११५।८५ अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्नेमा कर छुट भएको हुदाँ रु.२७४३९। मात्र कर कट्टी गरेको हुदाँ छुट कर रु.५१६७६।८५ निजबाट असुल गर्नुपर्ने रु.	५१६७६/८५
५५.३.	**आर सि आई डव्लु** : २६।०७६।३।३० ई.पुष्प कमल उपाध्यायले आर सि आई डव्लुले छनौट गरेको सिचाई कुलोको सर्भे गरेवापत रु.१,००,०००। भुक्तानी लिएको देखियो । उक्त रकममा १५ प्रतिशतको दरले रु.१५,०००। कर कट्टी गर्नुपर्नेमा कर छुट भएको हुँदा छुट कर निजबाट असुल गर्नुपर्ने रु.	१५०००/-
	दैनिक भ्रमण भत्ता तथा पदाधिकारी सुबिधा सम्बन्धी खर्चको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
५६.	**दोहोरो खर्च :** भ्रमण खर्च लेख्दा एउटै व्यक्तिलाई एकै समयमा दोहोरो खर्च भुक्तानी गर्न नहुनेमा निम्नानुसार व्यक्ति तथा पदाधिकारीहरुले एक पटक भुक्तानी भै सकेकोमा पुन सोही अवधिको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी दोहोरो भत्ता खर्च लेखेकोमा निजहरुबाट उक्त रकम असुल गर्नुपर्ने रु.	४४६२५/-

सि.नं.	पदाधिकारीको नाम,पद	भ्रमण अवधि	पुन अवधि	रकम
१.	उपाध्यक्ष मिना देवी विष्ट	०७५/९/१३-०७५/९/१५	०७५/९/१३-०७५/९/१८	३३७५
२.	वडा अध्यक्ष गिता शाही	०७५/७/६-०७५/७/१२	०७५/७/७-०७५/७/१३	८२००
३.	वडा अध्यक्ष दिप बहादुर बलायर	०७६/३/२१-०७६/३/२६	०७६/३/२३-०७६/३/२९	५४००
४.	वडा अध्यक्ष राम चन्द्र राणा	०७५/५/११-०७५/५/१४	०७५/५/११-०७५/५/१४	४५५०
		०७५/५/१८-०७५/५/२५	०७५/५/२२-०७५/५/२५	४५५०
		०७५/९/६-०७५/९/९	०७५/९/६-०७५/९/९	५९५०
५.	वडा अध्यक्ष नेत्र बहादुर रावल	०७५/११/२०-०७५/११/२६	०७५/११/१६-०७५/११/२२	४२००
		०७६/२/१६-०७६/२/२१	०७६/२/२०-०७६/२/२६	२८००
		०७६/२/२९-०७६/३/२	०७६/३/१-०७६/३/५	२८००
६.	वडा सदस्य शेर ब.सिंह	०७५/४/९-०७५/४/१६	०७५/४/१४-०७५/४/१५	२८००
			जम्मा	**४४६२५/-**

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
५७.	**दैनिक भ्रमण भत्ता:** कार्यलयले दैनिक भ्रमण खर्च दिनुपूर्व भ्रमण गर्ने उदेश्य स्पष्ट हुनुपर्दछ ।भ्रमण गर्नुपर्ने अवस्था भएपछि स्वीकृत भ्रमण आदेश अनुरुप भ्रमण गर्ने पदाधिकारीलेभ्रमण गरि कार्यालयमा फर्केको ३५ दिन भित्र भ्रमण को उपलव्धी सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नूपर्दछ । यसवर्ष कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार रु.**१७,१२,५२४।००** भ्रमण खर्च भएको छ । भ्रमण खर्च गरेको खर्च सम्वन्धी केही फाटवारी परीक्षण	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	गर्दा भ्रमण गर्ने पदाधिकारीले भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरेको र भ्रमणको उपलव्धी मापन गर्न सकिने आधार समेत देखिएन । भ्रमण खर्चलाइ आवश्यकताको आधारमा भन्दा सुविधाको आधारमा खर्च लेख्ने परम्पराले सरकारी खर्चको दुरुपयोग हुने जोखिम देखियो । यसर्थ गाउँपालिकाका, अध्यक्ष,उपाध्यक्ष,वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरुले अनुगमनका नाममा रु.**१७,१२,५२४।००** दैनिक भ्रमण खर्च लिएको देखियो । यस्तो खर्चगर्ने परीपाटीमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।	

सि.नं.	पदाधिकारको नाम	पद	जम्मा रकम
१	श्री लोकेन्द्र बहादुर शाही	गा.पा. अध्यक्ष	२६५,०००।००
२	श्री मिना देवी विट	गा.पा. उपाध्यक्ष	१९०,७७५।००
३	श्री कृष्ण बहादुर बम	वडा अध्यक्ष, १ नं.वडा	१३८,०००।००
४	श्री नेत्र बहादुररावल	वडा अध्यक्ष, २ नं.वडा	११७,७००।००
५	श्री रतन बहादुरकुवर	वडा अध्यक्ष, ३ नं.वडा	९५,३९९।००
६	श्री जय बहादुर धामी	वडा अध्यक्ष, ४ नं.वडा	१०४,८००।००
७	श्री रामचन्द्र राणा	वडा अध्यक्ष, ५ नं.वडा	१३६,९००।००
८	श्री दिप बहादुर वलायर	वडा अध्यक्ष, ६ नं.वडा	१५४,९००।००
९	श्री हर्क बहादुर विष्ट	वडा अध्यक्ष, ७ नं.वडा	१५८,२००।००
१०	श्री गिता शाही	कार्यपालिका सदस्य	४८,५५०।००
११	श्री गोरख बहादुर वडैला	वडा सदस्य	१८,७५०।००
१२	श्री नर बहादुर बम	वडा सदस्य	१०,०००।००
१३	श्री तुली देवी ऐर	वडा सदस्य	१०,०००।००
१४	श्री जगु देवी पार्की	वडा सदस्य	१०,०००।००
१५	श्री देवी सिं कामी	वडा सदस्य	१२,२००।००
१६	श्री सरु भुल	वडा सदस्य	२२,३५०।००
१७	श्री भक्त बहादुर रावत	वडा सदस्य	१०,०००।००
१८	श्री गोपाल कामी	वडा सदस्य	१०,०००।००
१९	श्री प्रमिला परियार	कार्यपालिका सदस्य	१८,२००।००
२०	श्री वसन्ता कु. बम खडका	कार्यपालिका सदस्य	१८,२००।००
२१	श्री माधव राज जोशी	वडा सदस्य	१०,०००।००
२२	श्री विरभान भाट	वडा सदस्य	१०,०००।००
२३	श्री शेर बहादुर सिंह	वडा सदस्य	१०,०००।००
२४	श्री तारा देवी लुहार	वडा सदस्य	१०,०००।००
२५	श्री विर्मा देवी विठाडी	वडा सदस्य	१०,०००।००
२६	श्री विर बहादुर वेलाल	वडा सदस्य	१०,०००।००
२७	श्री तारा वलायर	वडा सदस्य	१८,२००।००
२८	श्री तुली भुल	वडा सदस्य	१०,०००।००
२९	श्री नरिभान लुहार	कार्यपालिका सदस्य	८,२००।००
३०	श्री चक्र वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	१६,२००।००
३१	श्री डिल्लीराज जोशी	वडा सदस्य	१०,०००।००
३२	श्री शोपान सिं रावल	वडा सदस्य	१०,०००।००

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

३३	श्री कलावती मल्ल	वडा सदस्य	१०,०००।००
३४	श्री ममता सार्की	वडा सदस्य	१०,०००।००
३५	श्री घनश्याम जोशी	वडा सदस्य	१०,०००।००
जम्मा			**१७,१२,५२४।००**

५८.

भ्रमण खर्च : सुदुर पशिचम प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम कार्यालयको काममा कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छन् :

- अधिकांश भ्रमणको उद्देश्य र स्पष्ट प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको हो भनी सुनिश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखिएको ।
- नियमानुसार भ्रमण अभिलेख खाता नरहेकाले पदाधिकारी तथा कर्मचारीको भ्रमण सम्बन्धी एकिकृत विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।
- भ्रमण पश्चात् तोकिए बमोजिम भ्रमण प्रतिवेदन पेश गाउी अधिकांश भ्रमणको भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- कतिपय भ्रमणहरु गाउँपालिकासँग असम्बन्धित गाँउपालिका गएको जनाई सो वापतको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको ।
- स्पष्ट प्रयोजन बेगर वडा अध्यक्ष सहितका पदाधिकारीको ७ दिनको भ्रमण आदेश स्वीकृत गरी भुक्तानी गर्ने गरेको ।

अतः स्पष्ट प्रयोजन र उद्देश्य बेगर अधिकांश ७ दिनको समयावधी राखी भ्रमण खर्च भुक्तानी गरेको अवस्थाबाट भ्रमण खर्च भुक्तानीमा दुरुपयोगको सम्भावना देखियो । त्यसैले तोकिएको कानुनी व्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्चमा हुन सक्ने अनियमितता र दुरुपयोग नियन्त्रण गर्न भ्रमण आदेश स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीले ध्यान दिनुपर्दछ ।

५९.

स्वकीय सचिव/सल्लाहकार : सुदुर पश्चिम प्रदेश अन्तर्गत स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ मा यस प्रदेश भरका स्थानीय तहका प्रमुख तथा उप प्रमुखले स्वकीय सचिव/सल्लाहकार राख्न पाउने व्यवस्था गरेको छैन् । त्यसैगरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३(८) मा तोकीएको भन्दा फरक पदमा कर्मचारी पदपूर्ती गर्ननहुने उल्लेख छ । तर अध्यक्षको स्वकीय सचिव श्री दिपक राज जोशी नियुक्त गरी रु.२,६४,०००। भुक्तानी भएको छ । यसरी कानून विपरित स्वकीय

<table>
<tr><th>दफा नं.</th><th>भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा</th><th>बेरुजू रकम</th></tr>
<tr><td></td><td>सचिव नियुक्ती गरी खर्च लेख्ने पदाधिकारीबाट असूल गरी स्थानीय संचित कोष दाखिला गर्नुपर्ने रु.</td><td>२६४०००/-</td></tr>
<tr><td>६०.</td><td>वडा कार्यालयबाट भएको खर्च : गाउँपालिकाले वडा कार्यालयलाई चालु तथा पूँजीगत तर्फ खर्च गरेकोमा कार्यालयबाट विवरण प्राप्त भएन । कार्यालयसँग सम्बन्धित खर्चहरु गाउँ कार्यपालिकाबाट भुक्तानी भईरहेको अवस्थामा वडा कार्यालयबाट थप बैठक भत्ता, जिन्सी सामान खरिद, अनुगमन/भ्रमण लगायतका कार्यमा खर्च भएका छन् । यसरी वडागत रुपमा खर्च गर्दा जिन्सी विवरण अद्यावधिक नभएको, वडा कार्यालयको खर्चमा एकरुपता नदेखिएको तथा गाउँपालिका र वडा कार्यालयबाट एउटै काममा दोहोरो खर्च हुन सक्ने जोखिम समेत देखिएकाले दुई निकायबाट खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गरी खर्चमा एकद्वार पद्धति कायम गर्न ध्यान दिनुपर्दछ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>६१.</td><td>स्थानीय तहका पदाधिकारी सुविधा : नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाँउ सभा तथा गाउँसभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा प्रदेश कानूनबमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार सुदुरपश्चिम प्रदेश संसदले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरेको छ । उक्त ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार गाउँपालिकाबाट देहाय बमोजिम रु.४४२३२००/ सुविधा वापत भुक्तानी भएको छ ।
<table>
<tr><th>सि.नं</th><th>विवरण</th><th>अध्यक्ष</th><th>उपाध्यक्ष</th><th>वडा अध्यक्ष ७ जना</th><th>कार्यपालिका सदस्य ६ जना</th><th>सभाका सदस्य २४जना</th><th>जम्मा</th></tr>
<tr><td>१.</td><td>मासिक सुविधा</td><td>३६००००</td><td>३०००००</td><td>१६८००००</td><td>५७६०००</td><td>१४४००००</td><td>४३५६०००</td></tr>
<tr><td>२.</td><td>सञ्चार सुविधा (मासिक दरमा)</td><td>१३२००</td><td>१२०००</td><td>४२०००</td><td>०</td><td>०</td><td>६७२००</td></tr>
<tr><td colspan="7" align="right">जम्मा</td><td>४४२३२००/</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
<tr><td>६२.</td><td>पदाधिकारी अन्य सुविधाः सुदुरपश्चिम प्रदेशको स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुबिधाको सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १२ मा ऐनले निर्धारण गरेको सुविधा बाहेक अन्य सुविधा लिन नपाइने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले ऐनले तोकेको सुबिधावाहेक बर्ष भरी बैठक भत्ता रु.२१,३६,४००। सुविधा खर्च लेखेको देखियो । यसरी ऐनमा व्यवस्था नभई लिएको उक्त रकम नियम संगत नदेखिएको रु.</td><td>२१३६४००/-</td></tr>
<tr><td>६३.</td><td>पदाधिकारीको दशै खर्च : सुदुरपश्चिम प्रदेशको स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुबिधाको सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा १२ मा ऐनले निर्धारण गरेको सुविधा बाहेक अन्य सुविधा लिन नपाइने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले ऐनले तोकेको सुबिधावाहेक दशै भत्ता रु.२,४०,०००। खर्च लेखेको देखियो । यसरी ऐनमा</td><td></td></tr>
</table>

कार्यालयको नाम : के आई.सिंह गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, डोटी ।   आ.व.२०७५।७६

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	व्यवस्था नभई लिएको उक्त रकम नियम संगत नदेखिएको रु.	२४००००/-
६४.	**आर्थिक सहायता :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र कार्य गर्ने आवश्यक पेर्ने ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि बनाई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर गाउँपालिकाले यस प्रकारको कुनै पनि कानून तथा कार्यविधि बेगर विलभरपाईका आधारमा स्थानीय उद्दार, राहात तथा पुनःस्थापना, विपन्न वर्गलाई औषधि उपचार लगायतकाका कार्यमा आर्थिक सहायता उपलब्ध गराएको छ । यसरी खर्चको विल भरपाई राखी गाउँ कार्यपालिकाको विभिन्न मितिको निर्णय अनुसार रु.५,०००। देखि रु.२०,०००। सम्म जम्मा रु.३,८३,०००। आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ । यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउँदा आवश्यक कानून तथा कार्यविधि बनाई सोको आधारमा सदुपयोग हुने गरी वितरण गर्नेतर्फ समेत ध्यान दिनु पर्दछ ।	
	समानिकरण पूँजीगत	
६५.	**बढी खर्च :** ५०६।०७६।३।३० ना.सु.जनक बहादुर कठायतले मेलमिलाप सम्बन्धि गोष्ठी सञ्चालन गर्न लिएको पेश्की रु.२,५०,०००। फछ्र्यौट सँग सम्बन्धित फाँटवारी परीक्षण गर्दा १५ जना सहभागी,२ प्रशिक्षक र एक जना संयोजन कर्ता समेत १८ जना देखिन्छ । अर्थ मन्त्रलयको नर्म्स अनुसार १८ जनालाई आठ दिनको कार्यक्रममा प्रतिदिन रु.२००। को दरले खाजा खर्च वापत रु.२८,८००। मात्र खर्च लेख्न पाउने देखिन्छ । निजले खाना वापत रु.९४,४००। खर्च लेखेकोले बढी खर्च रु.६,५६००। निजबाट असुल हुनुपर्ने रु.	६५६००/-
६६.	४५५।०७६।३।२५ वडा सचिव गौरी दत्त जोशीलाई कम्प्युटर तालिम सञ्चालन गरेवापत रु.२,००,०००। भुक्तानी दिएको छ । संलग्न फाँटवारीमा ४८ जना सहभागी विद्यार्थीलाई २५ दिन तालिम गराउदा खाजा खर्च,खाना खर्च,हलभाडा कम्प्युटर मर्मतको खर्च राखी कम्प्युटर तालिम दिएकोमा रु.१३८००। को कम्प्युटर मर्मत खर्चको समेत विल राखी भुक्तानी लिएकोमा कम्प्युटर मर्मतको खर्च लिनपाउने आधार प्रमाण नभएकोले उक्त रकम निजबाट असुल उपर गर्नुपर्ने रु.	१३८००/-
६७.	**सहकारी पसल :** देहायका सहकारी संस्थालाई सुपथ पसल सञ्चालनको लागि रु.१५००००। को दरले रु.४५००००। उपलब्ध गराएको छ । लेखापरीक्षण अवधि २०७६।८।२७ गते सम्म उक्त संस्थाले रकम उपलब्ध गराएका छैनन् । सामान ढुवानी वापत उपलब्ध गराएको रु.५००००। समेत रु.५०००००। देहायका संस्थाबाट असुल गर्नुपर्ने रु.	५०००००/-

<table>
<tr><th>दफा नं.</th><th>भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा</th><th>बेरुजू रकम</th></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>भौ.नं.मिति</th><th>सहकारी संस्थाको नाम</th><th>अनुदान रकम</th><th>ढुवानी</th><th>जम्मा</th></tr>
<tr><td>१४/०७६/३/३०</td><td>सन्तोषि महिला बहुउद्देश्यीय संस्था लि.</td><td>१५००००</td><td>१६६६६.६६</td><td>१६६६६६.६</td></tr>
<tr><td>१३/०७६/३/३०</td><td>सृजनशील बहुउद्देश्यीय संस्था लि.</td><td>१५००००</td><td>१६६६६.६६</td><td>१६६६६६.६</td></tr>
<tr><td>१२/०७६/३/३०</td><td>इनोभेटिभ बचत तथा ऋण संस्था लिमिटेड</td><td>१५००००</td><td>१६६६६.६६</td><td>१६६६६६.६</td></tr>
<tr><td colspan="2">जम्मा</td><td>४५००००</td><td>५००००</td><td>५०००००</td></tr>
</table>
</td><td></td></tr>
<tr><td>६८.</td><td>पुरस्कार : १५।०७६।३।३० पुरस्कार रकम दिनु पूर्व पुरस्कार रकम दिनुपर्ने कारण र मापदण्ड तयार गर्नु पर्दछ । श्रेस्ता परीक्षण गर्दा इनोभेटिभ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.ले पुरस्कार पाउ भनि निवेदन दिएको देखियो । पुरस्कार प्राप्तीकर्ता आफैले निवेदन दिई सोही निवेदनको आधारमा पुरस्कार दिएको हुदाँ विना मापण्ड र आधारमा पुरस्कार दिएको हुदाँ पुरस्कार दिन स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार वनाई निजबाट असुल गर्नुपर्ने रु.</td><td>२००००/-</td></tr>
<tr><td>६९.</td><td>अनुउत्पादक खर्च : तीनवटा सहकारी संस्थालाई सुपथ सञ्चालन गर्न रु.५,००,०००। दिएको अवस्थामा तीन संस्थाको अनुगमन गर्नको लागि सहकारी सहजकर्ता नियुक्ति गरी तलव रु.१,१९,०००। अनुगमन रु.४२,७५०। अन्तरकृया वापत रु.७६,९३०। दैनिक भ्रमण भत्ता रु.६,८००।, सामाग्री रु.३०,५००। समेत रु.२,८३,६८०। खर्च लेखेको छ । पालिकाले रकम खर्च गर्दा उपलव्धी मापन गर्न सकिने र उपलव्धी मूलक कार्यमा मात्र खर्च गर्नुपर्नेमा योजना विहिन कार्यमा खर्च गरेको अनियमित देखिएको रु.</td><td>२८३६८०/-</td></tr>
<tr><td></td><td>समानिकरण चालु</td><td></td></tr>
<tr><td>७०.</td><td>२२६।०७६।१।१७ Climate change & paddy production in doti distict of Nepal विषयमा त्रिभुवन विश्व विद्यालयमा स्नातकोत्तर अध्ययनको थेसिस तयार गर्नको लागि कार्यालयको ०७५।१०।२८ को निर्णयबाट लक्ष्मण प्रसाद जोशीलाई खर्च वापत रु.१५०००। भुक्तानी गरेको देखियो । यसरी व्यक्तिगत कार्यको लागि खर्च दिनुपर्ने आधार प्रमाण नदेखिएकोल नियम सम्मत नदेखिएको रु.</td><td>१५०००/-</td></tr>
<tr><td>७१.</td><td>बिल भर्पाई : ९८।०७५।९।२९ खर्च गर्दा विलभरपाई सहित लेखा राख्नु पर्दछ । गाउँपालिका अध्यक्ष लोकेन्द्र ब.शाही मिति २०७५।८।२७ देखि ७५।९।४ सम्म काडमाण्डौ जान आउन र मिति २०७५।९।६ देखि ०७५।९।१२ सम्म धनगढी जान आउन गाडी भाडा भ्रमण विलमा रु.२४०००।/२४०००। राखेकोमा गाडी चालकलाई ८०००।/८०००। को ४ वटा भरपाई गरेकोमा भ्रमण आदेश र भर्पाई मिति एक आपसमा मेल नखाएको हुँदा प्रमाण सँग मेल नखाएको गाडी भाडा रु.१६०००। को प्रमाण पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु.</td><td>१६०००/-</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>दफा नं.</th><th>भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा</th><th>बेरुजू रकम</th></tr>
<tr><td></td><td>बिषयगत कार्यक्रमको लेखापरीषणबाट देखिएका व्यहोरा</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>शिक्षा तर्फ</td><td></td></tr>
<tr><td>७२.</td><td> विद्यालय शौचालय निर्माण : सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(६) अनुसार उपभोक्ता समिती वा लाभग्राही समुदायले हरेक किस्ताको कामको प्राविधिक मूल्याङ्कन, बिल भर्पाई र खर्च प्रमाणित गर्ने कागजात त्यस्तो समितीको वैठकबाट अनुमोदन गराई सम्बन्धित सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्नेछ र तत्पश्चात्त सम्बन्धित निकायले नियम ९७(११) बमोजिम कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई रकम भुक्तानी गनुपर्दछ । कार्यालयले सरसफाई सहितको शौचालय निर्माणका लागि, श्री भुमिराज माध्यमिक विद्यालयलाई निम्नानुसार कार्य गरेको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनमा प्रमाणित गरेकोमा, देहायको कामको बिल/बिजक वेगर कुल रु.२९०००। समेत भुक्तानी भएकोमा सोको प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा उपभोक्ता समितिबाट असुल गरिनुपर्ने रु.
<table>
<tr><th>भौ.नं/मिती</th><th>योजना</th><th>आईटम</th><th>रकम</th></tr>
<tr><td rowspan="3">१४/२०७६/३/२३</td><td rowspan="3">श्री भुमिराज मा.बि, शौचालय निर्माण</td><td>Polytank 1000 Litres</td><td>१८५००.०</td></tr>
<tr><td>20mm dia GI Pipe with Fittings</td><td>१०५००.०</td></tr>
<tr><td>जम्मा</td><td>२९०००.०</td></tr>
</table></td><td>२९०००/-</td></tr>
<tr><td>७३.</td><td> शिक्षण सिकाई अनुदान : भौ.नं १४/२०७६/३/२६ शिक्षण सिकाई अनुदान बापत गाउँपालिकालाई प्राप्त रकम शिक्षा तथा मानव विकास केन्द्रको च.नं १३३ मिती २०७६/३/२७ को पत्रमा उल्लेखित आधार बमोजिम खर्च गर्नुपर्दछ । गाँउपालिकालाई आ.व २०७५।७६ मा शिक्षण सिकाई अनुदान बापत प्राप्त रकम रु १४,६४,०००.० उपरोक्त आधार एवम् गाउँपालिकाको कुनै आधिकारिक निर्णयबीना देहायका विद्यालयलाई विनियोजन गरी निकासा गरेको छ । यसरी प्राप्त लिखित निर्देशिका एवम् आधिकारिक निर्णयबीना रकम विनियोजन गरी निकासा गर्नु उचित देखिएन । साथै आर्थिक वर्षको अन्त्यमा रकम निकासा गर्दा सो खर्चको प्रभावकारीता सुनिश्चित नहुने हूदा उक्त खर्चको सही उपयोगका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायले आवश्यक ध्यान पुऱ्याउनु पर्दछ ।
<table>
<tr><th>सि.नं</th><th>विद्यालयको नाम</th><th>रकम</th></tr>
<tr><td>१</td><td>श्री बासुदेव मा.बि</td><td>३१२०००.०</td></tr>
<tr><td>२</td><td>श्री भुवनेश्वरी मा.बि</td><td>३१२०००.०</td></tr>
<tr><td>३</td><td>श्री देवस्थल मा.बि</td><td>३१२०००.०</td></tr>
<tr><td>४</td><td>श्री छत्रेश्वर मा.बि</td><td>३१२०००.०</td></tr>
<tr><td>५</td><td>श्री मष्टेश्वर आ.बि</td><td>१०८०००.०</td></tr>
<tr><td>६</td><td>श्री बासुदेव आ.बि</td><td>१०८०००.०</td></tr>
</table></td><td></td></tr>
</table>

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
७४.	**निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान :** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०७५ को क्रियाकलाप नं २.१५.११.७६१ बमोजिम कक्षा १ देखि १० सम्म विद्यार्थीहरुलाई निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान निकासाका लागि प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा स्थानीय तहले सम्बन्धित विद्यालयबाट विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क संकलन गरी सम्बन्धित शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गराउने र सो आधारमा पाठ्यपुस्तक संख्या कक्षागत रुपमा एकिन गरी पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट स्वीकृत दररेट बमोजिम दोश्रो चौमासिकभित्र विद्यालयहरुलाई अनुदान निकासा गर्नुपर्दछ । गाँउपालिकाले निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान बापत कुल ३३ विद्यालयलाई रु २०,४३,८६७.० रकम निकासा गरेकोमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट स्वीकृत दररेट बमोजिम सो रकम विद्यालयहरुलाई निकासा भएको नपाईएकोले नियमित नदेखिएको रु	२०४३८६७/-
७५.	**प्राविधिक प्रतिवेदन :** संघिय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमको कार्यक्रम कार्यन्वयन पुस्तिका,२०७५ को क्रियाकलाप नं २.१५.११.७९७ अनुसार सरसफाई सहितको शैचालय निर्माण गर्दा ड्रइङ्ग डिजाइन शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट स्वीकृत भएअनुसार हुनुपर्ने व्यहोरा उल्लेख छ । कार्यालयले जनता आधारभूत विद्यालय र कलारै आधारभूत विद्यालयको दुई कोठे नयाँ कक्षाकोठा भवन निर्माणको लागत अनुमान रु १७८७४८६.५१ तयार गरेको र सोको प्रमाणित कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन अनुसार कार्यसम्पन्न रकम रु १७७९१८०.९१ रहेको छ । ड्रइङ्ग डिजाइन एकै भएतापनि भौगोलिक अवस्थिती, दुरी र ढुवानीले लागत अनुमान र कार्यसम्पन्न रकम फरक विद्यालयहरुको एकै हुनेमा आश्वस्त हुन सकिँदैन । तसर्थ वास्तविक कार्यपरिणाम अनुसारको लागत अनुमान गर्नुपर्ने र स्थलगत नाँपजाँचका आधारमा कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेतर्फ प्राविधिकलाई जिम्मेवार बनाईनुपर्छ ।	
७६.	**सामुदायिक सिकाई केन्द्र अनुदान :** सामुदायिक सिकाई केन्द्र संचालन अनुदान (क्रियाकलाप नं २.१५.११.७७९) बापतको रकम निकासा दिँदा, सिकाई केन्द्रको व्यवस्थापन समितीले गरेको सिफारिस, स्थलगत निरिक्षण प्रतिवेदनका आधारमा, हाजिरी प्रमाण प्राप्त भएपछि सामुदायिक परिचालकको पारिश्रमिक रकम उपलब्ध गराई बाँकी रकम केन्द्रको प्रस्तावका आधारमा उपलब्ध गराउनुपर्दछ । कार्यालयले तपशिलका सामुदायिक केन्द्रलाई तोकिएको प्रक्रिया पूरा नगरी रु २,००,०००.० का दरले निकासा दिइएकाले संधिय सरकारद्धारा हस्तान्तरित कार्यक्रमको निर्देशिका पालना भएको देखिएन ।	

सि.नं	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	रकम
१	भूमिराज सामुदायिक सिकाई केन्द्र	१२५६००.०
२	तिखातार सामुदायिक सिकाई केन्द्र	२७४४००.०

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	जम्मा ४०००००.०	
७७.	**प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम** : प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा २(१) बमोजिम गाउँपालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर, सुचीमा समावेश भएकाहरुलाई प्राथमिकिकरण गरी प्राथमिकता क्रम अनुसार, कामका लागि रोजगार कार्यक्रम अर्न्तगत गाउँपालिकाले काममा लगाउनुपर्नेमा, कार्यालयले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेको छैन । निर्देशिका बमोजिम श्रमिकलाई रोजगार बापतको पारिश्रमिक बैंक खातामार्फत भुक्तानी गर्नुपर्ने वा सो अवस्था नरहेमा सम्बन्धित स्थानीय तहले सो व्यहोरा निर्णय गरी नगदमै भुक्तान गर्न सक्नेमा, गाउँपालिकाले सो निर्णयबिना पारिश्रमिक रकम टोली नेतामार्फत नगद भूक्तानी गरेको देखिएकोले, पारिश्रमिक भुक्तानी सम्बन्धित कामदारहरुले प्राप्त गरेको सुनिश्चित गर्न सकिएन । कामका लागी रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्थाहरुको पालना नगरी अत्याधिक संख्यामा योजना छनौट भएको, साथै श्रमिकको संख्या पनि अत्याधिक रहेकोले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हाँसिल गर्ने गरी कार्यान्वयन भएको पाईएन ।	
७८.	**असम्बन्धित भुक्तानी :** २७/२०७६/३/३०, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत, रोजगार कार्यक्रम संचालनको सम्पुर्ण कार्यहरु गरेबापत १ प्रतिशतले हुन आउने रकम कार्यालयका अस्टिेन्ट सब ईन्जिनियर धर्म राज जोशीले माग गरेकोमा, कार्यालयले सो बापत रु १२५००.० भुक्तानी गरेको छ । कार्यक्रम संचालन कर्ता कर्मचारीलाई रकम भुक्तानी गर्ने प्रावधान नरहेको हुदाँ कानुन विपरितको सुविधा भुक्तानी गरेको रु १२५००.० सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्ने रु	१२५००/-
७९.	४/२०७६/३/२५, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत, कार्यालयले कापाडा लेक खानेपानी मर्मतको रु १४६३१९.० पशुपती देवी रावललाई भुक्तानी गरेको छ । उक्त योजनाको प्रमाणित कार्यसम्पन्न रु २०९३१९.३ रहेकोमा, कार्यालयले पाईप खरिदका लागि रु ४२२७३.९, माटो खन्नका लागि रु ११७९१४.४ र पुर्नका लागि रु ४९१३१.० रकम कार्य प्रमाणित भएको छ । लाभग्राही समुदायले योजना सम्पन्न गरेबापत पेश गरेको बिल/भर्पाईमा, पाईप खरिदको बिल पेश भएको छैन । पाईप खरिदको प्रमाण पेश नभएकोले, कार्यसम्पन्न बमोजमको कार्य भएको पुष्टि हुन नसक्ने हुँदा, पाईप खरिद सहित खर्च पुष्टिको प्रमाण पेश हुनुपर्ने रु	१४६३९२/-
८०.	**ढुवानी सम्झौता :** कार्यालयले खर्च रकम भुक्तानी गर्दा सोको पुष्टि गर्ने आवश्यक प्रमाण पेश हुनुपर्दछ । देहायको सवारी चालकलाई ढुवानी बापत निम्नानुसार रकम भुक्तानी भएकोमा, ढुवानीको प्रयोजन, भ्रमण स्थान लगायतको प्रमाण एबम् सम्झौतासमेत पेश नभएकोले खर्चको पुष्ट्याँई गर्ने आधार पेश गरिनुपर्ने रु	३४८१००/-

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

भौ.नं/मिती	सवारी चालक	भुक्तानी दिने	रकम
१/२०७६/२/२६	कर्ण बहादुर बोहरा	ना.सु, जनक बहादुर कठायत	१३५००.०
३/२०७६/३/२५	दल बहादुर रावल	कार्यालय	२४०००.०
२३/२०७६/३/२८	रुपलाल चौधरी	रोजगार संयोजक, विरेन्द्र सिंह साउँद	५४०००.०
२६/२०७६/३/२०	गणेश बहादुर कठायत	रोजगार संयोजक, विरेन्द्र सिंह साउँद	९८०००.०
२६/२०७६/३/२०	राम नाथ चौधरी	रोजगार संयोजक, विरेन्द्र सिंह साउँद	१०५००.०
३५७/२०७६/३/२५	दल बहादुर रावल	डम्बर लाल भट्ट	८०००.०
३५२/२०७६/३/२५	दिपक लुहार	अ.स.ई, दान बहादुर कार्की	२२०००.०
४१२/२०७६/३/३०	गोबिन्द बहादुर शाही	वडा अध्यक्ष, कृष्ण बहादुर बम	१००००.०
३९६/२०७६/३/३०	डवल बोगटी	उपाध्यक्ष, मिना देवी बिष्ट	५००००.०
३१६/२०७६/३/१३	दिपक लुहार	अध्यक्ष, लोकेन्द्र बहादुर शाही	३०६००.०
३११/२०७६/३/११	दिपक लुहार	अ.स.ई, दान बहादुर कार्की	२७५००.०
		जम्मा	३४८१००.०

दफा नं.	व्यहोरा	बेरुजू रकम
८१.	**अनुगमन प्रतिवेदन :** ३८२/२०७६/३/३०, सरकारी रकम खर्च गर्दा विनियोजित बजेट सम्बन्धित प्रयोजनका लागि खर्च गर्नुपर्दछ र सोको आवश्यक पुष्ट्याँई हुने कागजात पेश भएपछि रकम भुक्तानी गरिनुपर्दछ । कार्यालयले योजना अनुगमन प्रयोजनार्थ जिल्ला समन्वय समिती सदस्य लक्ष्मी देवी मल्ललाई विभिन्न मितिको दैनिक भ्रमण भत्ता बापत रु २५,०००.० भुक्तानी गरेकोमा योजनाको नाम, स्थान खुलेको छैन भने अनुगमनको प्रतिवेदन समेत पेश भएको नभएकोले, खर्च पुष्ट्याँईका कागजात पेश हुनुपर्ने अन्यथा नीजबाट असुल हुनुपर्ने रु	२५०००/-
	कृषि तथा पशु तर्फ	
८२.	**पोशाक भत्ता ४।०७५।८।७** गाउपालिकामा रहेका ५वटा स्वास्थ्य संस्थामा ७४ जना महिला स्वयंसेविकाहरु रहेकामा २ जना उमेरको कारण अवकाश भएको देखिएको छ । भौ न ४ वाट ७२ जना महिला स्वयंसेविकाहरुको पोशाक भत्ता वापत रु ५,४०,०००। खर्च लेखेकोमा भौ नं ४९।०७६।३।२२ वाट पुन पोशाक भत्ता भनि देवी कुवरलाई रु ७५००। र धर्मा नेपालीलाई रु ७५००। भुक्तानि भएको देखिएकोले निजहरुले सो पोशाक भत्ता पाउने प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा भुक्तानि दिनेवाट असुल हुनुपर्ने रु	१५०००/-
८३.	**नपाउने भत्ता:३४।०७६।३।२२** महिला स्वयं सेविकाहरुलाई सेवा सुविधा प्रदान गर्दा परिवार कल्याण माहाशाखामा दर्ता भएका महिलाहरुलाई मात्र तोकिएका सुविधा दिनुपर्दछ ।कार्यालयले समानीकरण चालु शिर्षकको वजेटवाट सामाजिक विकास मन्त्रालयको महिला स्वयंसेविकाहरुको सुची सहितको मिति ०७६।३।१०	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	को सिटमा समेत नाम नामेसी नभएका निम्नानुसार महिलाहरुलाई पोषाक भत्ता लगायत यातायात भत्ता समेत दिएको देखिएकोले निजहरुले सो सुविधा पाउने प्रमाण पेश हुनुपर्ने अन्यथा भूक्तानि दिनेवाट असुल हुनुपर्ने देखिएको रु	३९०००/-

सि.न	नाम थर	स्वास्थ्य संस्था	भुक्तानि रकम
१.	कौशिला विष्ट	दुर्गामाण्डौ	१९१००/
२.	पविनाथ	तिखातर	१९१००/
		जम्माक	३८२००/

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
८४.	**निर्देशिका विपरित खरिद** : १८।०७६।३।२५ पोषण कार्यक्रम अन्तगर्त सुनौला हजार दिनका आमाहरुलाई पोषणका लागि वितरण गरिने कुखुरा चल्लाहरु कम्तीमा ८ हप्ते हुनुपर्ने उल्लेख छ । यस अन्तगर्त जनकराज जोशीको पेश्कि रु ३,४४,०००। फछ्यौट को फाटवारी परीक्षण गर्दा ८ हप्ते कुखुरा को ठाउमा ४ हप्ते कुखुरा वितरण गरेको देखिएकोले निर्देशिकाले तोकेको नियम विपरित चल्ला खरिद गरि वितरण गरेको देखिदा खरिद कार्य नियम सम्मत नदेखिएको रु.	३४४०००/
८५.	**औषधी खरिद**: भौ नं ५,१६,१९,२०,५१,४८,४०,३३,३५।०७५।९।२५ :कार्यालयले यस वर्ष सोझै विभिन्न मितिमा विभिन्न आपूर्तकसंग रु २६,४२,४३९। को औषधी तथा औषधीजन्य सामान खरिद गरेको छ । उक्त औषधीहरुमा उत्पादन मिति ,म्याद समाप्ती मिति ,औषधीको जेनेरिक नाम एवं Country of Origin सहितको डेलिभरी सिट सम्लग्न फाटवारीमा देखिएन तसर्थ खरिद गरिएका औषधीहरु गुणस्तरिय भए नभएको एकीन गर्न सकिएन । गुणस्तरिय औषधी खरिद गर्नेतर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखियो ।	
८६.	**अग्रीम कर** : आयकर ऐन ०५८ को दफा ८८ मा सेवा वा परामर्शको लागि रकम भुक्तानी गर्दा मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएकालाई १५ प्रतिशतका दरले अग्रीम करकटी हुनुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाको विभिन्न कार्यमा भुक्तानि दिएको निम्नानुसार का भुक्तानिहरुमा १.५ प्रतिशत मात्र अग्रीम कर कट्टा गरेकोले नपुग कर रकम सम्वन्धीतवाट असुल गरि संघिय राजस्व खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रु	३३८२१/-

भौ न मिति	कामको विवरण	भुक्तानि पाउने व्यक्ति वा संस्था	भुक्तानि पाएको रकम	कट्टी हुनुपर्ने	कट्टी भएको	कट्टी हुनुपर्ने रकम
३,४/०७६.३.३१	वालवालिका सम्वन्धी अन्तरकृया	मोहन शाही	१०६०००/	१५९००/	३४३०/	१२४७०
२९/०७६.२.३०	सूचना प्रकासन प्रसारण	त्रिवेणी एफ एम ९४.४	२५०००/	३७५०	३३०	३४२०

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा							बेरुजू रकम
	५४/०७६/३/२५	सामाजिक परीक्षण	वा. तथा मा.सं.वि. नेपाल अरुण कुमार वम	१०००००/	१५०००/	३९७१/	११०२९	
	१२/०७६/३/५	छपाइ	कैलपाल प्रिन्टर्स	२९५५०/	४४३२	४५०	३९८२	
	१६/०७६/३/१६	सुचना प्रसारण	रेडियो डोटी ९८.५	२१६७०	३२५०	३३०	२९२०	
						जम्मा	**३३८२१**	
८७.	**शिक्षा समितिको भत्ता :-**स्थानिय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुबिधा सम्बन्धि ऐन, २०७५ को दफा ४ तथा अनुसुची १ मा न्यायिक समिति, बिधायन समिति, लेखा समिति र सुशासन समितिका सदस्यहरुले मात्र बैठक भत्ता पाउने उल्लेख छ । गाँउपालिकाले देहाय अनुसार शिक्षा समितिको बैठक भत्ता लिएको देखिदा बैठक भत्ता बुझ्ने पदाधिकारी तथा कर्मचारीसँग करकट्टी गरेको रकम घटाई बांकी बैठक भत्ता रु ४५०५०। निजहरुबाट असुलउपर गर्नुपर्ने रु							४५०५०/-

नाम पद	**दर**	**वैठक पटक**	**जम्मा रकम**	**कर रकम**	**असुल हुनुपर्ने रकम**
उपाध्यक्ष मिनादेवी विष्ट	१०००/	३	३०००/	४५०	२५५०
प्र.प्र.अ.रामचन्द्र राणा	१०००/	३	३०००/	९००/	५१००
सदस्य हर्क व.विष्ट	१०००/	७	७०००/	१०५०/	५९५०
वडा अध्यक्ष्य कृष्ण व.वम	१०००/	४	४०००/	६००/	३४००
वडा अध्यक्ष्य नेत्र वहादुर रावल	१०००/	३	३०००/	४५०/	२५५०
वडा अध्यक्ष्य जय व. धामी	१०००/	५	५०००/	७२०/	४२५०
वडा अध्यक्ष्य दिप व. वलायर	१०००/	४	४०००/	६००/	३४००
सदस्य नारीभान लुहार	१०००/	७	७०००/	१०५०/	५९५०
सदस्य जनकराज जोशी	१०००/	७	७०००/	१०५०/	५९५०
ना.प.स्वा.प्रा.इन्द्र मल्ल	१०००/	२	२०००/	३००/	१७००
ना.प.स्वा.प्रा टेक राज ओभा	१०००/	२	२०००/	३००/	१७००
ना.प.स्वा.प्रा केशवराज ओभा	१०००/	२	२०००/	३००/	१७००

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम

सा.क.दिपक राज जोशी	१०००/	१	१०००/	१५०/	८५०
				जम्मा	**४५०५०/-**

८८. **वैठक भत्ता ३४।०७६।३।२५ :** शिक्षा समितिको मासिक वैठकमा निम्नानुसारका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु अनुपस्थित हुदा पनि भत्ता वुझेको देखिएकोले सो भत्ता रकममा कर वाहेकको रकम निजहरुवाट असुल हुनुपर्ने रु

बेरुजू रकम: ३४००/-

नाम थर	भुक्तानी रकम	कर रकम	असुल हुनुपर्ने रकम
पदम वहादुर कार्की	१०००/	१५०/	८५०/
नेत्र वहादुर रावल	१०००/	१५०/	८५०/
मीन वहादुर शाहि	१०००/	१५०/	८५०/
दीप वहादुर वलायर	१०००/	१५०/	८५०/
		जम्मा	**३४००/**

८९. **वितरणमुखी कार्यक्रम** : गाउपालिकाले कार्यक्रम संचालन गर्दा पूजी निर्माण हुने, सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीय सुधार क्षमता वृद्धि हुने जस्ता मापन गर्न सकिने ठोस कार्यक्रम मात्र विनियोजन एवं खर्च गर्नुपर्दछ । गाउपालिकाले देहाय अनुसार पूजी निर्माण नहुने ,सेवा मापन गर्न नसकिने वितरणमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गरि अनुदान दिएको देखियो । यस्ता कार्यक्रमले पुजी निर्माणमा सहयोग नहुने क्षमता वृद्धिमा कुनै योगदान नहुने, भएकोले वितरणमुखी अनुदान नियमसंगत देखिएन यसतर्फ कार्यालयको ध्यानजानुपर्ने देखिएको छ ।

क्र.सं.	भौ.नं./मिति	विवरण	अनुदान प्राप्तकर्ता	पाएको अनुदान
१	११/०७६/२/१८	वगुर फर्म सुधार	प्रकाश ढोली	४००००/
२	१२/०७६/२/३०	सन्देश मासु पसल सुधार	कर्ण पार्की	१०००००/
३	१६/०७६/३/८	भैसी पालन गोठ सुधार	भिम रावल	१०००००/
४	१९/०७६/३/२४	विवेक पोल्टी फर्म तथा मासुपसल सुधार	विरेन्द्र व.वोगटी	९६०००/
५	२२,२६,३०/०७६/३/२५	वुगुर कुखुरा पालन समुह गठन तथा परिचालन,खोर सुधार	नरेश विश्वकर्मा,	११००००/
६	२९,३६/०७६/३/३०	गोठ सुधार	तुलसी देवी वलायर,भिम रावल	४२२६३९/

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
९०.	प्रजनन एवं दुग्ध प्रयोजनका लागि खरिद गरिएका पशुहरु खरिद गर्नुपूर्व जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले तोकिदिएको श्रोतकेन्द्रवाट खरिद गर्नुपर्दछ । साथै त्यस्ता चौपाया खरिद गर्नुअघि चौपायाहरुको स्वास्थ्य परीक्षण गरि निरोगीता प्रमाणित भएको पाइएमा मात्र त्यस्ता पशु खरिद गरि वितरण गर्नुपर्दछ । कार्यालयले निम्नानुसारका चौपायाहरु रु ९३५२५४। मा खरिद गरेको देखियो ।उक्त चौपायाको लागि जिल्ला पशुसेवा कार्यालयवाट निरोगिताको प्रमाणपत्र समेत नपाएको हुदा खरिद गरिएका चौपाया प्रजनन एवं दुग्ध योग्य तथा स्वास्थ्य थिए भन्न सक्ने अवस्था भएन ।यसतर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्ने देखिएको छ ।	

भौ. नं र मिति	पशुहरुको विवरण	संख्या	आपूर्तिकर्ता संस्था तथा व्यक्ति	खरिद मूल्य
३४/२०७६/३/२८	वोयर कस वोका	१०	सु.प. कृषी तथा पशु विकासफर्म	२४६२५४
३१/२०७६/१/२८	जर्सि गाइ	५	सिद्धवावा गाइ भैसीपालन तथा दाना समुह कचनपुर	४८९०००
३३/२०७६/३/२८	वगुर पाठा	५०	रिभर साइड पिग एण्ड एग्रो फर्म	२०००००
			जम्मा	**९३५२५४**

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
९१.	**अग्रिम कर:** आय कर ऐन,२०५८ को दफा ८८ मा सेवा परामर्शको भुक्तानीमा १५ प्रतिशतको दरले श्रोतमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आ.व २०७४।७५ को प्रारम्भिक प्रतिवेदनको दफा नं. ८४ को पेश्की फछ्र्यौटमा स.ई.दान ब.कार्कीले सर्भे गरेवापत रु.४०००००। भुक्तानी लिएकोमा ऐन अनुसार १५ प्रतिशतको दरले रु.६००००। अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्नेमा कर कट्टी छुट भएको देखिएकोले छुट कर निजबाट असुल उपर गरी संघिय राजस्वमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.	६००००/-
	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	
९२.	**अभिलेख अद्यावधिक तथा बढी भुक्तानी:** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ को परिच्छेद ७ बमोजिम प्रत्येक स्थानीय तहले मन्त्रालयको स्वीकृति बिना कुनैपनि प्रकारका सामाजिक सुरक्षा भत्ता नगद वितरण गर्न नपाइने र प्रत्येक स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका सबै लक्षित वर्ग तथा समूहको तथ्याङ्क केन्द्रीय पञ्जिकरण विभागको MIS systemमा Online प्रविष्टी गरी अद्यावधिक गरेको तथ्याङ्कको आधारमा नजिकको बैंकको शाखाबाट खाता सञ्चालन गरी वितरण गर्नुपर्ने व्यबस्था छ ।	
९२.१.	गाउँपालिकाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिको विवरण अद्यावधिक गरेको देखिएन भने तीन वटै	

दफा नं.	भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा	बेरुजू रकम
	चौमासिकको सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम रु.४,४५,५९,६००। नगदमा बुझाएको देखियो । उल्लेखित अवस्थामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता बितरणमा दुरुपयोग हुन सक्ने देखिएकोले ब्यबस्थापन पक्षले लाभग्राहीहरुको मुल अभिलेख अद्यावधिक, सो को नविकरण, लगत कट्टा, बितरण प्रणाली र बैंक खाता सञ्चालन लगायत तोकिएका अन्य कार्यहरुलाई बिश्वसनीय र भरपर्दो बनाउनुपर्ने देखिन्छ । बैंकमा खाता खोली बैंकमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्दछ ।	
९२.२.	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ को बुँदा नं.११ अनुसार सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी अनुसूची ८, ९, १०, ११ र १२ तयार गरी सोको आधारमा भत्ता खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था उल्लेख छ । सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिको परिचयपत्र सहितको नामावली अद्यावधिक नहुँदा भत्ता पाउने उचित व्यक्ति छुट वा अर्को व्यक्तिले दोहोरो भत्ता भुक्तानी लिई खर्चमा अनियमितता हुन जाने सम्भाव्यता विद्यमान रहन्छ ।	
९२.३.	गाउँपालिकाको निकासाको आधारमा पहिलो र पाँचौ स्थानको वडाहरुको सामाजिक सुरक्षा भत्ता परीक्षण गर्दा निम्न वडाको सामाजिक सुरक्षा भत्ता दोहोरो वितरण गरेकोमा देहाय अनुसारको दोहोरो परेको भत्ता सम्बन्धित वडा सचिबलाई जिम्मेवार बनाई असूल गर्नुपर्ने तथा अन्य वडाहरुको सम्बन्धमा कार्यालयले छानविन गर्नुपर्दछ । निर्देशिकाले व्यवस्था गरे अनुसार सबै अनुसूचीको भिडान गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता खर्च लेख्ने, अघिल्लो चौमासिकमा भएको नविकरण, लगत कट्टाको अभिलेखलाई अद्यावधिक गरेर मात्र अर्को चौमासिकको किस्ता बैंक मार्फत भुक्तानी गर्नु पर्ने रु.	५२४००/-

वडा नं.	नाम	लक्षित समूह	दर	जम्मा रकम	चौमासिक	कैफियत
४	आशा नेपाली	बा.द	४००	१२००	प्रथम	
	खेम बहादुर नेपानी	बा.द	४००	१६००	प्रथम	
	सुस्मिता भुल	बा.द	४००	१६००	प्रथम	
	हिमा वि.क.	विधवा	१०००	४०००	प्रथम	
६	लक्ष्मी खड्का	विधवा	२०००	८०००	दोस्रो	पहिलो चौमासिकमा कट्टा भएको
	रम्भा देवी भाट	विधवा	१०००	४०००	दोस्रो	पहिलो चौमासिकमा कट्टा भएको
	रत्ना देवी जोशी	विधवा	२०००	८०००	दोस्रो	पहिलो चौमासिकमा कट्टा भएको
	धौली लुहार	विधवा	१०००	४०००	दोस्रो	पहिलो चौमासिकमा कट्टा भएको
५	खमी भुल	जे.द	२०००	८०००	प्रथम	नागरिकता नं.एउटै
	तारा कठायत	विधवा	२०००	८०००	प्रथम	नागरिकता नं.एउटै

<table>
<tr><th>दफा नं.</th><th>भौ.नं., मिति र लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा</th><th>बेरुजू रकम</th></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><td></td><td>ढुल्की पार्की/ठगुली पार्की</td><td>जे.द</td><td>१०००</td><td>४०००</td><td>प्रथम</td><td>नागरिकता नं.र जन्म मिति एउटै</td></tr>
<tr><td colspan="4">जम्मा</td><td>५२४००/-</td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट देखिएको बेरुजु अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु अगावै फछ्र्यौट गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था भएता पनि देहायबमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु फछ्र्यौट गरेको प्रमाण पेश नभएकोले नियमानुसार फछ्र्यौट गर्नुपर्ने देखिएको छ ।</td><td></td></tr>
<tr><td>९३.</td><td>२१५।०७६।२।१ बाउन्ने मुहान कलारै खानेपानी योजनाको अन्तिम विलको रकम उ.स.अ.श्री झंकर बहादुर महतलाई भुक्तानी दिदा नियमानुसार कट्टी गरिएको १.५ प्रतिशत अग्रिम आयकरका बैक भौचर नभएको रु.</td><td>८७०/-</td></tr>
<tr><td>९४.</td><td>विविध खर्च धामी किराना पसल वायल डोटीको विल नं.३७० बाट भुक्तानी दिइएकोमा रु.१७९००। को अग्रिम कर रु.२६८.५० कट्टा नगरेको रु.</td><td>२६८/५०</td></tr>
<tr><td>९५.</td><td>१७।०७५।९।१ एकिकृत कर तालिम सञ्चालन गर्दा सहभागिहरुलाई दैनिक भ्रमण भत्ताका अतिरिक्त होटलवास खर्च दिइएकोले भ्रमण भत्ताका अतिरिक्त होटलबास खर्च दिइएकोले भ्रमण खर्च नियमावली अनुसार भुक्तानी दिन नमिल्ने निजबाट असुल हुनुपर्दछ रु.</td><td>१२०००/-</td></tr>
<tr><td>९६.</td><td>२६।०७५।९।१९ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत धर्मराज जोशीले कार्यक्रममा समावेश नभएको दैनिक भ्रमण भत्ता उपभोग गरेको देखिएकोले सो रकम निजबाट असुल गर्नुपर्ने रु.</td><td>१२०००/-</td></tr>
</table>

अनुसूची १

के.आई.सिंह गाउँपालिकाको सञ्चित कोष विवरण
२०७५।७६

(रु.हजारमा)

क्र.स	स्थानीय तह	जिल्ला	आय					व्यय				मौज्दात बाँकी
			गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	सशर्त तथा अन्य बजेट अनुदान	अन्य आय	जम्मा आय	चालु खर्च	पूजीँगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
१	के.आई.सिं.गाउँपालिका	डोटी	२४३५५	८३६३०	१०७५४८	५६३२३	२४७५०१	१३४७५६	१३१४१४	०	२६६१७०	५६८६

अनुसूची-२

बेरुजू वर्गीकरण (विनियोजन,राजस्व,धरौटी र अन्य कारोवार)
२०७५।७६

(रु.हजारमा)

क्रस	स्थानीय तह	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्यौट			बाँकी बेरुजू			बेरुजू								
		दफा संख्या			दफा संख्या			दफा संख्या				नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
		सै.	ल.	रकम	सै.	ल.	रकम	सै.	ल.	रकम	असुल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	राजस्व लगत जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी पेश्की	अन्य पेश्की	जम्मा
१	के.आई.सिं.गाउँपालिका	६२	४१	१२४२३	०	०	०	६२	४१	१२४२३	५४२५	५०६३	९३५	०	०	५९९८	०	१०००	१०००

अनुसूची-३

अद्यावधिक वेरुजू स्थिति
२०७५।७६

क्र. सं.	स्थानीय तह	जिल्ला	गत बर्ष सम्मको बाकी	यो वर्षको फछ्र्यौट	बांकी	यो वर्ष सं.प.वाट कायम भएको वेरुजू	यो वर्षको वेरुजू	कुल बाकी वेरुजू
१	के.आई.सिं गाँउपालिका	डोटी	१०२३३	३८२४	६४०९	६४८	१२४२३	१९४८०